

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΝ ΣΥΡΩι·

ΕΣΧΑΤΟΝ ΜΑΘΗΤΗΝ

ΤΗΣ

ΠΑΠΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

· Δ ·

ΥΠΟ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Μεγαλοσπηλαιώτου.

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ο «ΚΑΔΜΟΣ»

· Α. Β. ΠΑΣΧΑ

—
1896

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΝ ΣΥΡΩ:

ΕΣΧΑΤΟΝ ΜΑΘΗΤΗΝ

ΤΗΣ

ΠΑΠΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Χ. Δ.

ΥΠΟ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Μεγασπηλαιώτου.

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ο «ΚΑΔΜΟΣ»

Α. Β. ΠΑΣΧΑ

—
1896

Τῷ συνετῶς ἀναγινώσκοντι.

Ὁφείλω ἐνταῦθα ἐξηγηθῆναι πόθεν ἔλαβον ἀφορμὴν γράψαι τὴν ἀκόλουθον σύνιομον διατριβήν.

Πρὸ τινων ἡμερῶν ἔλαβον ἐκ Σύρου δύο Λατίνους συγγραφεῖς, τοὺς αἰδεσιμωτάτους Μ. Μ. καὶ Βράντι Γ. Ε. Τ. Ι. ἀπαρτῶντας ἐν ἐκτάσει ἀναιρετικῶς πρὸς τὴν Πατριαρχικὴν ἐγκυκλίον, τὴν διευθυνθεῖσαν τοῖς ἀπαρταχοῦ ὀρθοδόξοις κατὰ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Πάπα Λέοντος ΙΓ' προσκαλοῦσης πάντας τοὺς λαοὺς, ἵνα προσέλθωσι καὶ κύψωσι ὑπὸ τὸ πνευματικὸν καὶ θεῖον αὐτοῦ σκῆπτρον, ἐὰν ποθῶσι τὴν σωτηρίαν τῆς ἐαυτῶν ψυχῆς. ἔλαβον δ' ὁμοῦ καὶ βραχεῖαν ἐπιστολήν, διαλαμβάνουσαν ταῦτα «Αἰδεσιμώτατε. Παρακαλῶ ὑμᾶς τὴν ἀκριβῆ μελέτην τῶν δύο τούτων συγγραμμάτων, καὶ ἀληθῶς μαθήσῃ τὸ, τὶ ἐστὶν ὀρθόδοξία, καὶ κατὰ συνέπειαν ὅτι ἡμεῖς εὐρισκόμεθα ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ ὑμεῖς ἐν τῇ πλάνῃ κατὰ τὸ ῥητὸν τοῦ ἱεροῦ Ἀμβροσίου «ὅπου ὁ Πέτρος ἐκεῖ ἡ ἐκκλησία» — (*) ὁ ἔσχατος μαθητὴς τῆς Θεολογίας Δ.».

Ἡ ψευδὴς αὕτη καύχησις τοῦ κ. Δ. διήγειρε καὶ παρώξυνε τὸ πνεῦμα μου συντάξαι τὴν ἀκόλουθον διατριβὴν ἀποκλειστικῶς περὶ δύο μόνον, τῶν οὐσιωδεστέρων πλανῶν τῆς παπικῆς ἐκκλησίας, περιεχουσῶν καὶ τὰς μικροτέρας, ἀδυνατῶν ἐξ ἀσθενείας σωματικῆς καὶ γήρατος παρακολουθῆσαι κατ' ἴχνος καὶ ἐμπεριστατω-

(*) Ἐγγραφα προηγουμένως διατριβὴν περὶ τοῦ, τὶ ἐστὶν ὀρθόδοξία, καὶ τίς τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν δικαιοῦται καλεῖσθαι ὀρθόδοξος. Τὴν διατριβὴν μου ταύτην ἔχουσιν εἰς χεῖρας αὐτῶν οἱ αἰδεσιμώτατοι παπικοὶ ἱερεῖς τῆς Σύρου, καὶ ὡς τὴν μελετήσωσιν ἐμβριθῶς καὶ ἀπροκαταλήπτως, ἐὰν ἐφρονταί εἰλικρινῶς τῆς ἀληθείας.

μένως τοὺς ἐν λόγῳ αἰδεσιμωτάτους συγγραφεῖς εἰς πάντα
 ὅσα ἀμφότεροι συμφώνως γράφουσιν ἐπικρίνοντες τὴν
 ἐγκύκλιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τῆς Ἀνατολι-
 κῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Ἐγραψα δὲ, οὐχ ἵνα πείσω
 τοὺς ἐκ Σύρου ἀποστειλαντάς μοι τοὺς ἐν λόγῳ δύο συγ-
 γραφεῖς, διότι τοῦτο ἐστὶν ἀδύνατον, καθότι ἡ διδασκα-
 λία τῆς παπικῆς ἐκκλησίας ἐκ παιδῶν κατείργασεν αὐ-
 τοὺς καὶ ἐμόρφωσεν οὕτως, ὥστε μία ὑπερφυσικὴ ἐνέρ-
 γεια δύναται ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν παπικῶν πλα-
 τῶν, καὶ δὴ, καὶ ἐλέγξει αὐτοὺς ὅτι Ἕλληνες ὄντες,
 φρονοῦσι τὰ τῶν Λατίνων θρησκευτικὰ φρονήματα, τὰ
 ἐξευτελίζοντα τὸν ὀρθόδοξον ἑλληρισμὸν, τὸν γνήσιον
 κρατῆρα τῆς παραδοθείσης πίστεως. Ἐγραψα λοιπὸν
 τῷ ἐξῆς διπλῷ σκοπῷ, α') ἵνα, ὥσπερ φιλοδέσποτον
 κυνάριον ὑλακτῆσω τοσοῦτον μόνον, ὅσον διεγείρει
 τοὺς ἀναστηματίας καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος τῆς ὀρθοδόξου
 ἐκκλησίας κῆνας, ὅπως δυνάμει τῆς ἀληθείας ἀντεπε-
 ξέλθωσι κατὰ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων δύο Λατίνων ἐ-
 πικριτῶν τῆς Πατριαρχικῆς ἐγκυκλίου, καὶ ἀναιρέσωσι
 τοὺς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὄπλους τὰ
 σοφιστικὰ αὐτῶν ἐπιχειρήματα, ἔχοντα μὲν φαινομένην
 λογικὴν ἀλληλουχίαν, ἀλλὰ μετὰ σαθροτάτης βάσεως.
 Καὶ β') ἵνα ποιήσω τὸ κατὰ δύναμιν προσεκτικωτέρους
 τοὺς ὀρθοδόξους ἀπλοῖκους χριστιανοὺς καὶ τὰς ἐπι-
 βούλους καὶ ἀσυνειδήτους ἐνεργείας τῶν Ἰησουϊτικῶν
 προπαγανδῶν, διενεργουσῶν παντοιοτρόπως πανταχοῦ
 κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας, ἔχει δὲ ἀνὰ χεῖρας πᾶς ὀρθόδοξος
 τὴν διατριβὴν ταύτην, ὥσπερ πρόχειρον πτυάριον, ἵνα
 ἀκόπως καὶ προχείρως λιγκμίζῃ τὰ ἀχρῶδη ἐπιχειρή-
 ματα τῶν Λατίνων, καὶ ἐμφράττει τὰ στόματα αὐτῶν,
 λαλούντων ἄδικα κατὰ τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκ-
 κλησίας. Ἄς προσέχωμεν ρουνεχόρτως ἡμεῖς οἱ ὀρθόδο-
 ξοὶ ἀπὸ τῶν φαινομένων εὐνοϊκῶν σκοπῶν τοῦ Πάπα
 Λέοντος ΙΓ', ἄς προσέχωμεν ἵνα μὴ ἀπατώμεθα ὑπὸ τῆς
 φαινομένης πραότητος καὶ φιλοστοργίας αὐτοῦ, μεθ'

ἥς ἀποτείνεται πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους λαοὺς, ὡς τάχα φιλοστοργος πατήρ, ποθῶν τὴν ὑψωσιν ἡμῶν καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν, ἐξαρτωμένην ἀπὸ τῆς ὑποταγῆς αὐτῷ καὶ προσκυνήσεως. Ὡ, μεθ' οἷας ψευδοῦς μεγαλοπρεπειίας καὶ δόξης, μεθ' οἷας ἀπατηλῆς μεγαλοδωρίας παρουσιάσθη, ὡς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ δῆθεν κατελθὼν ὁ Σατανᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ, λέγων αὐτῷ μελιχίως καὶ πράως, «Ἐὰν πεσῶν προσκυνήσης με θὰ σοὶ χαρίσω τὰ πάντα». Μὴ ἀπατώμεθα λοιπόν. Ὁ πάπας Λέων ΙΓ' ἐσωτερικῶς ὑπάρχει οἷος ὁ Γρηγόριος ὁ ἕβδομος, καὶ ὁ ἀρειμάνιος καὶ μαχαιροφόρος Ἰούλιος, ἐκ τῶν αὐτῶν ὀρέξεων καὶ σκέψεων ὀρμᾶται καὶ ἐνεργεῖ ὑπούλως. Ἐπιδεικνύει δὲ σήμερον πραότητα καὶ φιλοστοργίαν πατρικὴν ἐξ ἀδυναμίας. Ἡ παλωσύνη ἐκλίνε ῥῶν εἰς τὸ κάταρτες καὶ ἀδυνατεῖ, ὡς πάλαι ποτε, στρατολογῆσαι καὶ ἓνα μόνον σταυροφόρον, καὶ ἓνα μόνον στρατιώτην πρὸς φανερὰν ἐπίθεσιν ἵνα ἐπιβάλη, ὡς οἱ προκάτοχοι αὐτοῦ, τὸν παπισμὸν, διότι παρῆλθον οἱ καιροὶ τῆς ἀμαθείας, ὅποτε ἐκίνει καὶ ἀνεμόχλευε τοὺς λαοὺς ὡς ἐβούλετο. Ὅθεν ἐνδύεται ἀπατηλῶς ἤδη τὸ ἐνδυματῆς πραότητος, καὶ ὀμιλεῖ πρὸς ἡμᾶς ὡς ὁ φιλοστοργώτερος πατήρ, ἵνα πείσῃ τοὺς ὀρθοδόξους εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ.

Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ θεία χάριτι ὀρθόδοξοι ἀείποτε γρηγοροῦντες καὶ προσέχοντες ἐν ἑαυτοῖς ἅς λέγωμεν αὐτῷ ὅπερ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπε ποτὲ πρὸς τὸν Πέτρον «ὑπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

Ἐγραψεν ἐν Αἰγίῳ τῇ α' Δεκεμβρίου 1896.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Μεγασπηλαιώτης.

«Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, ἀπολελυμένη αὐθεντία ἀφόρητος. (Χρυσόστομος).

«Ὅστις τῶν ἐπισκόπων βόλεται ἐπὶ πάντων εἶναι, οὗτος «ἔστι πρόδρομος τοῦ ἀντιχρίστου». (Γρηγόριος ὁ Διάλογος πάπας Ῥώμης).

Κύριε Δ.

Ἔλαβον εὐχαρίστως ἅπερ μοι ἀπεστείλατε δύο βιβλία συνοδευθέντα μετὰ βραχείας ἐπιστολῆς, δι' ἧς με προτρέπετε νὰ ἀναγνώσω αὐτὰ ὅπως μάθω τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ἐν μὲν τῇ ὑπογραφῇ τῆς ἐπιστολῆς ἀνεκάλυφα ἔχνος τι τοῦ ποδὸς τῆς ὑπερφηφανείας. «Ὁ ἔσχατος μαθητὴς τῆς κτλ.» Πολλάκις ταπεινώσις ἐν λόγοις ὑποκρύπτει ἀρκετὴν ὑπερηφάνειαν καὶ περιφρόνησιν τοῦ ἐναντίου. Τὰ δὲ δύο βιβλία, προσεκτικῶς ἀνέγνω, καὶ διέγνω, καὶ κατέγνω.

Ἐν αὐτοῖς διέγνω πολλὴν τὴν σοφιστικὴν ἀδολεσχίαν, τὴν ἀσεβῆ καὶ ἐγωϊστικὴν παρερμηνείαν τῶν εὐαγγελικῶν ῥητῶν, διέγνω ἀμφοτέρους τοὺς συγγραφεῖς μετὰ πολλῆς σοφιστικότητος παρέλκοντας εἰς τὴν ἑαυτῶν ψευδῆ καὶ ἀσύστατον γνώμην τοὺς θεῖους πατέρας Ἀνατολῆς καὶ Δύτews. Εἶδον ἐν τοῖς δυσὶ τούτοις παπιστικοῖς συγγραφεῦσιν ὅσον ἀναιδῶς τόσον ἀλόγως τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν διαστρεφομένην, καὶ συνελόντι εἰπεῖν, πᾶσαν τὴν ἔννοιαν καὶ πρᾶξιν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ὁμολογῶ ὅτι οἱ ἐν λόγῳ δύο ἐλλόγιμοι συγγραφεῖς τφόντι εἰργάσθησαν μετὰ σοφιστικῆς δεινότητος, ἰκανῆς ὅμως μόνον ὅπως συκρατῇ τὰ μέλη τῆς πάπικῆς ἐκκλησίας ἀνάποσπαστα ἀπὸ τῆς παπικῆς ἑδρας, νεόθεν μάλιστα ἐπιτηδείως πρὸς τοῦτο παιδαγωγούμενα καὶ ἀγατρεφόμενα, ἐντεῦθεν καὶ βαθέως ἐγκολάπτεται ἐν αὐτοῖς ἡ πλάνη τῶν πα-

πικῶν φρονημάτων, ἀποβαίνουσα δυσεξάλειπτος, ἐκτὸς ἐὰν ἐνεργήσῃ ἐν αὐτοῖς ὑπερφυσικὴ τις δύναμις, ἢ ἀναγεννώσῃ πάντα ἄνθρωπον.

Ἄλλὰ καὶ ἡ πλεόν ἔντεχνος σοφιστία ἀδυνατεῖ νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς Καθολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πᾶν γνήσιον μέλος αὐτῆς, μεθ' ὅλας τὰς Ἰησοῦτικὰς ἐνεργείας τοῦ προσηλυτισμοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, διότι στηρίζει αὐτὸ μυστηριωδῶς ἡ δύναμις τῆς ἀληθείας, ἐν ἣ θείᾳ χάριτι ἐγεννήθη καὶ κατέχει καὶ κρατεῖ μετ' αὐταπαρνήσεως ἐναντίον τῶν πανταχόθεν ἐπιδρομῶν τῆς ἀπιστίας ἐξ Ἀνατολῆς, καὶ δυσεβεΐας καὶ ποικίλης αἰρέσεως ἐκ Δύσεως.

Ὁ Θεὸς οἶδεν ὅτι διαπύρως καὶ ἐγκαρδίως ἐπιποθῶ (κ. Δ... ἔσχατε μαθητὰ τῆς παπικῆς θεολογίας) τὴν ἐν Χριστῷ ὑμῶν σωτηρίαν, καὶ εὐχομαι ὅπως τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εὐδοκήσῃ ἀπαλλάξαι ὑμᾶς πάσης πλάνης, καὶ φωτίσαι, καὶ ὁδηγήσαι εἰς τὴν πλήρη ἀλήθειαν, τὴν ἐν τῇ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ περιεχομένην, καὶ τηλαυγέστερον ἡλίου ἀπαστρέπτουσαν. Ὅθεν πρὸς ἀσφαλῆ καθοδηγίαν ὑμῶν πρὸς εὔρεσιν τῆς ἀληθείας παραπέμπω ὑμᾶς ἀμοιβαίως καὶ ἐγὼ εἰς τοὺς ἐξῆς ἀξιοχρέους συγγραφεῖς, οἵτινες ἀπαθῶς καὶ εἰλικρινῶς καὶ ἐμβριθῶς ἐξήτασαν μεθ' ἱστορικῆς, φιλολογικῆς καὶ θεολογικῆς ἐπιστήμης τὰς μεταξὺ τῶν δύο ἐκκλησιῶν διαφοράς.

α') Εἰς τὸν πολυμαθέστατον θεολόγον τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας Ἀδὰμ Ζιρνικάβιον, ἄνδρα Λατίνον, ὅστις φιλοπονώτατα μελετήσας καὶ ἐξερευνήσας πολυχρονίως πάντας τοὺς τῆς ἡνωμένης Ἐκκλησίας πατέρας Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἀπέδειξεν ἐν δυσὶν ὀγκόδεσι τόμοις ἡλίου φαεινότερον ὡς ἀληθὲς τὸ φρόνημα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς, καὶ τὸ πλημμελὲς καὶ ἀσβὲς φρόνημα τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ». Ἐπιτραπήτω μοι ὦδε εἰπεῖν ὅτι καὶ παλαιότεροι καὶ νεώτεροι Ἰησοῦται παραβαλλόμενοι πρὸς αὐτὸν εἰσὶν ὥσπερ ἀλώπεκες ἔμπροσθεν λέοντος.

β) Παραπέμπω εἰς τὸν πολυμαθέστατον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Δοσίθεον, ὅστις ἐν τῇ δωδεκαβίβλῳ αὐτοῦ ἀναιρεῖ εὐρώστως διὰ μυριῶν θετικῶν ἀποδείξεων, γραφικῶν, συνοδικῶν τε καὶ πατερικῶν τὰς σοφιστικὰς καὶ ἀερῶδεις θεωρίας τῶν παπιστῶν, καὶ συντρίβει ὡς ὕelson πάσας τὰς ὑπερφυάλους ἀξιώσεις αὐτῶν, καὶ τὰ ποικίλα ἀντορθόδοξα φρονήματα αὐτῶν.

γ) Παραπέμπω εἰς τὸν ἡμέτερον ἐκκλησιαστικὸν ῥήτορα Ἠλίαν Μηνιάτην, ὅστις κατ' ἀπαίτησιν λατινόφρονος ἡγεμόνος συνέταξε βιβλίον σύντομον, ἐπιγραφόμενον «Πέτρα σκανδάλου». Ἐν αὐτῷ ὁ ἀγγινούστατος καὶ πολυμαθέστατος Μηνιάτης, πρῶτον, συντόμως ἱστορεῖ τὰ διατρέξαντα μεταξὺ Ἰγνατίου καὶ Φωτίου, Μιχαήλ καὶ Βασιλείου τῶν αὐτοκρατόρων, ἔπειτα ἐχομένως περὶ τῶν μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως πέντε διαφορῶν. Ἐν τῷ συντόμῳ τούτῳ συγγράμματι ἐξιστορεῖ τὰ πράγματα μετὰ τόσης φιλαληθείας καὶ ἀπαθείας καὶ ἐναργείας, ὥστε μία τυφλὴ διάνοια καὶ ἐθελοκακία ἀσύγνωστος, δύναται σοφιστικῶς ἀντιπεῖν καὶ ἀρνηθῆναι.

δ) Παραπέμπω εἰς τὸν περινούστατον Γάλλον Β Γετταῖ, τὸν ἐν θεολογίᾳ διδάκτορα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅστις ἐκμελετήσας, ὡς λέγει, ἀκριβῶς μετὰ εἰλικρινοῦς ἐφέσεως τῆς ἀληθείας τὰ ὑπομνήματα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, πάντας τοὺς πατέρας, ἀνατολικούς τε καὶ δυτικούς, ἔγνω, θεῖα χάριτι, τὴν πλήρη ἀλήθειαν, καὶ ἀποβαλὼν τὰ τοῦ παπισμοῦ φρονήματα, ἐγένετο ὀρθόδοξος ἱερεὺς. Συνέγραψε δὲ ἔκθεσιν τῆς διδασκαλίας τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν ἣ ἑξακριβῶν μεμελετημένως τὴν ἱστορίαν τῶν δογμάτων μέχρι τοῦ ὀγδόου καὶ ἐνάτου αἰῶνος, ἀποδεικνύει περιεστατωμένως καὶ προφρόνως τὰ εὐσεβῆ καὶ εὐαγγελικὰ φρονήματα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὰς παρεκκλίσεις τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς καὶ Συνοδικῆς ὁδοῦ. Οὐ μὴν ἀλλὰ ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ἐξελέγχει καὶ τοὺς ἀκεφάλους καὶ ἀκέντρους παπίσκους (διότι ὅσοι προτεστάνται τόσοι καὶ πάπαι) δια-

μαρτυρουμένους, ὁσημέραι θέοντας μακρὰν τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἀληθείας.

ε') Εἰ δέοι, παραπέμπω εἰς τὸν μεγαλοφυῆ καὶ ἀγιώτατον πάπαν Ῥώμης, Γρηγόριον τὸν Διάλογον, (οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ μάλιστα πολὺς). Οὗτος γράφων πρὸς Ἰωάννην τὸν νηστευτὴν λέγει «ἐπειδὴ αἱ σύνοδοι ἐγένοντο μετὰ τῆς συμφωνίας πάντων, ἑαυτὸν, καὶ οὐχὶ ἐκείνας ἀνατρέπει, ὅστις ἀντιλέγει αὐταῖς». Τουτέστι, πρῶτον, αἱ συνοδικαὶ ἀποφάσεις καὶ κανόνες εἰσὶ διαταγαὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ καθὼς τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι ὑπέκειτο καὶ ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἰάκωβος καὶ οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι, ὁμοίως πρέπει καὶ πάντες οἱ ἐπίσκοποι καὶ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων δέον ὑπόκεισθαι τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι. Καὶ δεύτερον ὅτι οἱ κανόνες τῶν Συνόδων ὑπάρχουσιν ἕως τοῦ Χριστοῦ. Ὅθεν τὸ μέρος, μία μερικὴ πόλις, μία μερικὴ Ἐκκλησία, πρέπει ἀναγκαιῶς νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὸ ὅλον. Τοῦτο βούλεται σημειῶσαι καὶ ὁ Αὐγουστίνος ὅταν λέγῃ «τὸ ὅλον εὐλόγως προτιμᾶται τῶν μερῶν». Καὶ ὁ Ἱερώνυμος· «Ἐὰν ζητῆται ἡ ἐξουσία ἡ οἰκουμενικὴ, μείζων ἐστὶ τῆς πόλεως». Ἡ οἰκουμενικὴ ἐκκλησία ἐστὶ πολλῶν μείζων τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀσυγκρίτως τιμιωτέρα, ἐπειδὴ αὕτη ἐστὶ μέρος τοῦ ὅλου. Ταῦτα πάντα βεβαιοὶ καὶ ὁ ἀγγινούστατος Τερτυλιανὸς λέγων· «Δώδεκα ἀνθρώπους ἐξέλεξεν ὁ Χριστός, οὓς ἐδιώρισε διδασκάλους εἰς τὰ ἔθνη, οἵτινες εἰς τὸν τόπον τοῦ Ἰούδα, βάλλοντες κλήρους κατὰ τὴν αὐθεντίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἤτοι τῶν ψαλμῶν, ἐξέλεξαν τὸν Ματθαῖον. Πορευθέντες εἰς τὴν οἰκουμένην ἐδίδαξαν τὰ ἔθνη τὴν αὐτὴν διδασκαλίαν. Ἐπειτα κατὰ πόλιν ἐθεμελίωσαν Ἐκκλησίας, ἐξ ὧν ὅλαι αἱ Ἐκκλησῖαι ἐφεξῆς ἔλαβον τὰς ρίζας τῆς πίστεως, καὶ τὰ σπέρματα τῆς διδασκαλίας, καὶ διὰ τοῦτο καὶ αὐταὶ ἀποστολικαὶ νομίζονται, καὶ θρέμματα τῶν Ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν. Οὕτω πᾶσαι πρῶται καὶ πᾶσαι Ἀποστολικαί, ὅταν πᾶσαι μίαν ἀποδεικνύουσιν ἐνότητα». — Καὶ παρακατιόν, «Τί δὲ ἐκήρυξαν οἱ Ἀπόστολοι, ἢ τί ἀπεκάλυψεν αὐτὸς ὁ Χριστός, δὲν πρέπει

ἵνα ἀποδειχθῇ ὑπὸ ἄλλου τόπου, παρὰ δι' αὐτῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἃς ἐθεμελίωσαν αὐτοὶ οἱ Ἀπόστολοι, διδάξαντες αὐτὰς καὶ διὰ ζωσῆς φωνῆς, καὶ δι' ἐπιστολῶν ἔπειτα. Ταῦτα εἰ οὕτως ἔχει, πρόδηλον ὅτι ἐκείνη ἡ διδασκαλία πρέπει ἵνα νομίζεται ἀληθῆς, ἥτις συμφωνεῖ μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκείνων, αἵτινες εἰσὶ μητέρες καὶ πρωτότυποι». — Καὶ παρρακατιόν, — « Ἄγε λοιπὸν σὺ ὅστις θέλεις ἵνα πληροφορήσῃς τὴν περιέργειάν σου εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς σωτηρίας σου, περιόδευσον τὰς Ἐκκλησίας τῶν Ἀποστόλων, ἐν αἷς εἰσὶν αἱ καθέδραι αὐτῶν τῶν Ἀποστόλων, ἐνθα ἀκούονται αὐτῶν αἱ φωναὶ ἀναγινωσκόμεναι, καὶ οἶονεὶ φαίνονται αὐτῶν τὰ πρόσωπα. Ἐγγύς σοι ἐστὶν ἡ Ἀγαθα; ἔχεις τὴν Κόρινθον, ἂν οὐκ ἦς μακρὰν τῆς Μακεδονίας, ἔχεις τοὺς Φιλίππους καὶ τοὺς Θεσσαλονικεῖς, εἰ δύνασαι πορευθῆναι εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔχεις τὴν Ἐφεσον, ἂν ἦς πλησίον τῆς Ἰταλίας, ἔχεις τὴν Ῥώμην, ὅθεν καὶ ἡμῖν ἐστὶν ἡ ἀβθεντία». (Τὰ τελευταία ταῦτα μόνον ἀναφέρουσιν οἱ σταλέντες μοι δύο συγγραφεῖς, παραλείποντες τὰ ἀνωτέρω μετὰ κωνηρίας; διότι δὲν συνέφερον αὐτοῖς ἵνα ἀναφέρωσι, καὶ συνήθως οἱ Ἰησοῦται ἀναφέρουσιν ἐκ τῶν πατέρων ὅσα νομίζουσιν ὅτι συνηγοροῦσιν ὑπὲρ αὐτῶν, τὰ δὲ κατ' αὐτῶν ἀποκόπτουσιν ἐὰν δυνηθῶσι σοφιστικῶς νὰ διαστρέψωσιν).

Ὁ μέγας οὗτος διδάσκαλος ἐστὶν ἀρχαιότατος, διότι ἔζη τῷ 220 μ. Χ. Καὶ ἀπὸ τῆς ἄνωθεν μαρτυρίας φανερῶς φαίνεται πρῶτον, ὅτι ὅλοι οἱ ἀπόστολοι κοινῶς, ἰσοῖς τοῖς πρεσβείοις ἦσαν τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι, δεύτερον, ὅτι αἱ θεμελιωθεῖσαι παρ' αὐτῶν ἐκκλησίαι μία ἐκκλησία νομίζεται, ὡς κέντρον τῆς ἐνότητος, ὅθεν καὶ αἱ λοιπαὶ ἐκκλησίαι συμφωνοῦσαι μετ' αὐτῆς νομίζονται ἐκκλησίαι ἀποστολικαὶ καὶ ἀληθιναί, καὶ οὐχὶ ἡ ἐκκλησία τῆς Ῥώμης μόνη, ἣν οἱ Λατῖνοι μόνην λέγουσιν ἀποστολικήν, τρίτον, ὅτι οὐχὶ ἡ ἐκκλησία τῆς Ῥώμης μόνη, ἀλλ' ἀπλῶς πᾶσαι αἱ παρὰ τῶν Ἀποστόλων ἐκκλησίαι εἰσὶ μητέρες τῶν λοιπῶν ἐκκλησιῶν, τέταρτον, ὅτι ὅστις θέλει νὰ πληροφορηθῇ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας, δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ προσδράμῃ πρὸς

μόνην (τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης) ὡς ἂν πρὸς Θεόπνευστον χρῆσμον, ἀλλὰ πρὸς ἐκάστην τῶν Ἀποστολικῶν ἐκκλησιῶν. Ὁ Ἀχαιοὺς δηλαδὴ πρὸς τὴν Κόρινθον, ὁ Μακεδῶν πρὸς τοὺς Φιλίππους, ὁ ἐξ Ἀσίας πρὸς τὴν Ἐφεσον, καθὼς καὶ ὁ Ἰταλὸς πρὸς τὴν Ῥώμην. Ὅθεν καὶ ὁ ἱερός Ἀμβρόσιος λέγει· ὅπου ἡ παρὰ τοῦ Πέτρου οἰκοδομηθεῖσα ἐκκλησία, ἐκεῖ καὶ ἡ ἐκκλησία, καὶ συνεπῶς ὅπου Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἐκεῖ καὶ ἡ Ἐκκλησία. Τούτέστι, πᾶσαι αἱ ἀποστολικαὶ ἐκκλησίαι συγκεντρῶνται ἐν μιᾷ ἐκκλησίᾳ ἐν ἐνὶ κέντρῳ τῷ Χριστῷ διὰ τὴν ταυτότητα τῆς διδασκαλίας.

Ἀπορῶ, πῶς μετὰ τσαύτας ἐμφαντικωτάτας καὶ παλαιωτάτας μαρτυρίας οἱ παπισταὶ κενωθοῦντες καὶ παραπαίοντες τολμῶσι νὰ ἐπικλῶνται μαρτυρίας τῶν πατέρων ὑπὲρ τοῦ ἐπιπλάστου πρωτείου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ῥώμης. Ἀλλὰ τὸ περίεργον, ἐπικλοῦνται τὰς μαρτυρίας ἐκείνων ἐκ τῶν δυτικῶν πατέρων, οἵτινες μάλιστα ἀναιροῦσιν αὐτούς.

Ἀναφέρουσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸν ἱερόν Εἰρηναῖον, τὸν ἱερομάρτυρα Κυπριανὸν καὶ τὸν θεῖον Αὐγουστίνον (*).

Ἰδωμεν πρῶτον πῶς ὁ θεῖος Εἰρηναῖος προσηνέχθη ποτὲ

(*) Ἀπορῶ πῶς οἱ δεινοὶ περὶ τὰς σοφιστικὰς ἐπινοήσεις καὶ κατασκευὰς παπισταί, δὲν διενόηθησαν κατασκευαστικῶς νὰ φέρωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ τινα μάρτυρα σύγχρονον τῶν Ἀποστόλων, ὡς πλέον ἀξιόχρεον μάρτυρα· οἷον τὸν Θεόφορον Ἰγνάτιον, ὅστις ἐν ταῖς πρὸς διαφόρους ἐπιστολαῖς αὐτοῦ γράφει ἄλλα τε πολλὰ καὶ περὶ τῆς ἐπισκοπικῆς ἀξίας, ἢ τὸν ἱερόν Πολύκαρπον ὅστις βεβαίως περὶ πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων συνδιελέχθη μετὰ τοῦ δσιωτάτου πάπα Ἀνικήτου, ἢ καὶ πρὸ πάντων τῶν, (ὡς λέγουσιν) ἄμεσον διάδοχον τοῦ Πέτρου, ἱερώτατον Κλήμεντα, αὐτὸν τοῦτον ὅστις ἐξέδωκε καὶ μετεδίδασε εἰς τὰς ἐκκλησίας τὰς διαταγὰς καὶ κανόνας τῶν Ἀποστόλων. Αἱ ἀποστολικαὶ αὗται διαταγαὶ καὶ κανόνες πολλὰ ρυθμίζουσαι ἐν τοῖς πιστοῖς, καὶ περὶ πολλῶν λεπτομερῶς διαλαμβάνουσαι καὶ διατάττουσαι οὐδὲν ἀπολύτως ἀναφέρουσι περὶ ἀπολύτου κυριαρχίας τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ῥώμης, ὅθεν καὶ φιμοῦσαι καθ' ὀλοκληρίαν τὰ στόματα τῶν παπιστῶν. Ἐν δὲ τοῖς κανόσι μάλιστα δριζεῖται ρητῶς ὅτι ἕκαστον ἔθνος νὰ γνωρίζῃ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον ὡς ἡγούμενον αὐτῶν χάριν τῆς τάξεως·

τῷ πάπῃ Βίκτωρι, ὡς καὶ πάντες οἱ ἐπίσκοποι τῆς Δύσεως.

Ὁ πάπας Βίκτωρ, τῷ 195—200 μ. Χ., ἄμετρα θερμανθεῖς, ἐκήρυξεν ἀπὸ τῆς ἕδρας αὐτοῦ ἀκοινωνήτους τὰς παροικίας τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ὡς μὴ φυλαττούσας τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ῥώμης. Πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι τῆς Δύσεως ἀντεκέλευσαν (δὲν ἐμεσίτευσαν) ἀντεκέλευσαν τὸν προεστῶτα τῆς Ῥώμης τὰ τῆς ἐνώσεως πρὸς τοὺς ἀδελφούς, ὁ δὲ μακάριος Εἰρηναῖος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπισκόπων τῆς ἐν Γαλλίᾳ Ἐκκλησίας, καθήψατο πληκτικότερον τὸν παράθερμον Βίκτορα, καὶ τὸ παπικὸν κήρυγμα τῆς ἀκοινωνησίας οὐδένα τόπον ἔλαβε, ὁ δὲ πάπας Βίκτωρ περιωρίσθη, ἀποδοκιμασθεὶς ὑπὸ τῆς ὁμοφωνίας τῶν δυτικῶν ἐπισκόπων. Ποῦ ἐνταῦθα ἡ Ῥωμαϊκὴ ῥήτρα, «ἡ Ῥώμη ἔλεξεν, σιγάτωσαν πάντες;» ἐμηδενίσθη, καταποντισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ῥοῦ τῆς κοινῆς ἐπισκοπικῆς γνώμης καὶ ἀποφάσεως. Ὁ Θεὸς Εἰρηναῖος ἐθεώρει μὲν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν, ὡς ἐν τῶν ἀποστολικῶν κέντρων ἐν τῇ Δύσει, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸν ἐπίσκοπον αὐτῆς ἀλάθητον αὐτοκράτορα πασῶν τῶν ἐν τῇ Δύσει Ἐκκλησιῶν, ἃς ὤφειλε σέβε-

Ἴσως δὲν ἐφρόντισαν νὰ κατασκευάσωσι καὶ ἐξ αὐτῶν μαρτυρίαν τινά, ἴσως, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, διότι ἤλπιζον εἰς τὰ ψευδοκλημέντια, ἅπερ ἐν σκότει καὶ παραθύστῳ ἐχάλκευσαν μεταγενεστέρως, ὁπότε δηλονότι ἐφαντάσθησαν σατανικῶς τὴν ἀπὸλυτὸν αὐτοκρατορίαν ἐπὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἐφαντάσθησαν δὲ αὐτὴν κατορθωτὴν, ὡς τὴν τῶν προγόνων αὐτῶν ἐγκόσμιον αὐτοκρατορίαν. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδίου τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας ἐβάδισε μεμελετημένως ἡ παπασὺνῃ τῆς Ῥώμης. Καὶ δὴ τὴν ὁμοίωσιν. Ἡ πόλις τῶν Λατίνων ἡ Ῥώμη, ὀλίγον κατ' ὀλίγον μετὰ δραστηρίου ἐνεργείας ὑπέταξε κατὰ πρῶτον τὰς πέριξ πόλεις, οὐσας διαφόρου καταγωγῆς, ἔπειτα μετὰ ἀγῶνας πολλοὺς καὶ πᾶσαν τὴν Ἰταλικὴν χώραν, καὶ ἐντεῦθεν ὤρμησεν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, καὶ διὰ φιλοπολέμων καὶ ἐπιτηδειῶν στρατηγῶν κατώρθωσε τὴν παγκόσμιον Ῥωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν. Ἀπαρράλλκτως καὶ οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ῥώμης ἐνεργοῦντες μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτηδειότητος καὶ δραστηρίου ἐνεργείας, ὑποβοηθούντων καὶ διαφόρων μεταξὺ συμβεβηκότων πολιτικῶν, καθυπέταξαν πρῶτον πάσας τὰς δυτικὰς ἐκκλησίας,

σθαι καὶ πείθεσθαι εἰς τὴν γενικὴν ἀπόφασιν καὶ κέλευσιν αὐτῶν.

Ὁ δὲ ἱερομάρτυς Κυπριανός, οὐκ ἀσφαλῶς πρῶτος αὐτὸς οὗτος ἐξετύφωσε ὑπὲρ τὸ δέον τὰς παπικὰς κεφαλὰς, τῶν καυχωμένων ὑπερμέτρως ὡς δικδόγων τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ἔπειτα δὲ ἰδὼν τὸν πάπαν Στέφανον παρανοοῦντα τὴν περὶ ἠθικῆς ἐνώσεως τῆς Ἐκκλησίας ὑψηλὴν καὶ ὑπερβατὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, καὶ ἐκλαμβάνοντα αὐτὴν ἐσφαλμένως μᾶλλον ὡς ὑλικήν, γράφει πρὸς αὐτὸν πολλακίς καθαπτόμενος αὐτοῦ, οὐδέποτε πεισθεὶς τοῖς ὑπ' αὐτοῦ παπικοῖς ἔρισμασι περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀναθαπτιζέσθαι τοὺς αἰρετικούς. Οὐδὲ γὰρ ἐδέχετο τὸν πάπαν τῆς Ῥώμης εἶναι ὑπέρτατον καὶ ἀψευδῆ κριτὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, μὴ κατεχόμενος ὑπὸ ψευδῶν καὶ ἀντευαγγελικῶν θεωριῶν περὶ ὑλικῆς ἐνώσεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὑφ' ὧν κατέχονται οἱ σημερινοὶ ματαιοθεολόγοι τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας. Διότι ἐὰν ἐφρόνει ὁ Κυπριανὸς τοιοῦτόν τι, οἷον φαντάζονται οἱ παπισταὶ περὶ τοῦ πάπα, ἔπραξεν ἂν εὐθύς τὸ ὑπὸ τοῦ Πάπα κευδόμενον.

ὧν οἱ ἐπίσκοποι ματαίως διεμαρτύροντο κατὰ τῆς πνευματικῆς τυραννίας τῶν ἐπισκόπων τῆς Ῥώμης, τὸ θηρίον τῆς Ῥώμης κατέπιεν αὐτοὺς καὶ ἐμηδένισεν, ἀφαιρέσας πᾶσαν ἐλευθερίαν αὐτῶν, οὐαὶ εἰς τὸν ἀνθιστάμενον, διότι ἡ μάχαιρα τοῦ Ἰουλίου πάπα κατέστρεφεν αὐτὸν, διότι οὗτος, εἴπερ τις ἄλλος πάπας, ἐξέτεινε τὴν ἐξουσίαν τοῦ πάπα τῆς Ῥώμης, ἐπιβάλλων αὐτὴν διὰ σιδήρου καὶ πυρὸς μέχρις ἐξοντώσεως. Ἀκολουθῶς ἐδόθησαν εἰς τὴν καθυπόταξιν τῶν ἐκτὸς τῆς Δύσεως ἐκκλησιῶν διὰ διαφόρων τρόπων καὶ μεθόδων, μὴ φειδόμενοι οὐδενὸς μέσου θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου.... Ἄλλ' ὁμως προσέβραξαν τὰ κύματα τῆς ὀρμῆς αὐτῶν εἰς τὸν ἀδαμάντινον βράχον τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, εἰς τὸν πολυπαθῆ μὲν, ἀλλ' ἀδάμαστον ἠρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀναχαιτίσαντα τὴν πνευματικὴν τυραννίαν τῶν παπῶν, καὶ σώσαντα τὴν ἐν Χριστῷ ἐλευθερίαν τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.— Αἰωνία σου ἡ μνήμη, αἰωνία σου ἡ μνήμη, Φῶτι πανθαύμαστε καὶ κραταιῆ καὶ ἀπροσμάχητε πύργε τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ· Ἀμάραντος καὶ λελαμπρυσμένη ἡ μνήμη σου ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ δὲ δόξα σου ἐν

Μετὰ τῶν λογικῶν καὶ γραφικῶν σκέψεων τοῦ Κυπριανοῦ συνεφώνουν καὶ πᾶσαι σχεδὸν αἱ Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι, καὶ ἰδίως ὁ σοφώτατος καὶ ἀγιώτατος Διονύσιος ὁ Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ μέγας Βασίλειος. Ὁ δὲ ἐπίσκοπος Καισαρείας Φιρμιλιανός, σύνοδον συγκροτήσας ἐκήρυξε συνοδικῶς ἀκοινωνήτον τὸν Στέφανον, πατάξας τὴν ἄστοχον αὐτοῦ πρᾶξιν. Τὸ δὲ ζήτημα περὶ ἀναβαπτισμοῦ τῶν αἰρετικῶν ἔλυσε συγκαταβατικῶς τε καὶ οικονομικῶς ἕνεκα τῶν τότε περιστάσεων ἢ ἐν Νικαίᾳ Ἀ΄ Σύνοδος, ὄρισασα τίνας τῶν αἰρετικῶν δεῖ βαπτίζειν, καὶ τίνας μὴ ἀναβαπτίζειν. Διὰ τοῦτο ἔλεγε καὶ ὁ ἱερός Αὐγουστίνος ὅτι ἕξῃστι Κυπριανῷ ἀντιλέγειν τῷ Ῥώμῃς ἐπισκόπῳ, ἕως ἂν περὶ τούτου ὅρος γένηται οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ὁ αὐτὸς Αὐγουστίνος λέγει πρὸς τοὺς Δονατιστάς· Ἐπειδὴ δὲν πείθεσθε μῆτε εἰς τὴν τῶν Ἀφρικανῶν ἐπισκόπων Σύνοδον, μῆτε εἰς τὴν ζητηθεῖσαν ὑπὸ τῆς Συνόδου γνωμοδότησιν τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ῥώμῃς, διὰ τοῦτο καθίσταται ἀνάγκη ἵνα συνέλθῃ οἰκουμενικὴ Σύνοδος καὶ δικάσῃ μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ ὑμῶν. Ἴδου ὁποῖον ἐστὶ τὸ ἄρτιον καὶ

οὐρανοῖς παρὰ τῷ ἀγωνοθέτῃ Χριστῷ μεγάλη καὶ ὑπερφυῆς. Ἀγάλου καὶ χόρευε μετὰ τῶν ἄλλων ἀγωνιστῶν τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας Ἀθανασίων καὶ Βασιλείων, Γρηγορίων καὶ Χρυσοστόμων, Κυρίλλων καὶ τῶν ἀγιωτάτων παπῶν Λέοντος τοῦ πρώτου καὶ Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, Ἀμβροσίων καὶ Αὐγουστίνων καὶ Ἱερωνύμων, καὶ μετὰ πάσης τῆς οὐρανοῦ Γερουσίας, τῆς περικυκλούσης τὸν θρόνον τοῦ Αἰωνίου καὶ τοῦ Ἀρνίου. Μετὰ πάντων θερμῶς ἰκέτευε ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἴδου πατέρες παμμακάριστοι κύκλῳ αὐτῆς περιπατοῦσι πολυειδεῖς ἐχθροί, παπισταὶ καὶ προτεστάνται, ψευδοφιλόσοφοι ὀρθολογισταὶ καὶ ὕλισται μετὰ τοῦ σκοτίου μασονικοῦ συστήματος, ἐμπλήκτως ἀγωνιζόμενοι καὶ ἀναριχώμενοι ἐπὶ τῆς θείας οἰκοδομῆς ἵνα ὑποσυλήσωσι τὸν θησαυρὸν τῆς πίστεως, ὃν ἐθησαύρισεν ἐν Αὐτῇ ἡ θεὰ πρόνοια. — Ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Ῥώμην. Ἡ παπασύνη ἐμιμήθη καὶ ἐμορφώθη κατὰ πάντα μετὰ τῆς συντριβείσης καὶ παρελθούσης Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Εἶχεν αὕτη τὴν σύγκλητον, καὶ τὸν ὑπ' αὐτῆς ἐκλεγόμενον ἀπόλυτον αὐτοκράτορα, κύριον ζωῆς καὶ θανάτου. Ἐχει καὶ ἡ

ἀληθές καὶ γνήσιον φρόνημα τοῦ Ἱεροῦ Αὐγουστίνου περὶ τοῦ Πάπα, οὕτινος τὴν ἀπόφασιν δὲν ἐθεώρει ὡς κύριος ἔχουσαν γενικὸν καὶ ὑποχρεωτικὸν εἰς πάντας τοὺς χριστιανούς, εἰμὴ τὴν τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπόφασιν.

Αὐτὸς οὗτος ὁ θαυμάσιος θεολόγος καὶ φιλόσοφος ἐν τῇ ἐν Καρθαγένῃ Συνόδῳ συμφώνως μετὰ πάντων τῶν συναθροισθέντων ἐπισκόπων, κεραυνοβολεῖ τὸν Πάπαν τῆς Ῥώμης διὰ τὴν παράνομον μετὰ πλαστογραφίας ἐπέμβασιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀφρικῆς ὑπὲρ τοῦ κακοηθεστάτου Ἀπιαρίου, καὶ ταπεινοῖ τὴν παπικὴν ἄφρον τριῶν ἀλληλοδιαδόχων Παπῶν διὰ δύο συνοδικῶν ἐπιστολῶν. (βρ. ἡμ. Πηδαλ. σελ.

). Δι' αὐτοῦ τούτου λοιπὸν τοῦ Ἱεροῦ Αὐγουστίνου θραύονται καὶ μηδενίζονται τὰ σοφιστικὰ καὶ παραβεβιασμένα ἐπιχειρήματα τῶν δύο κομψῶν συγγραφέων, οὓς μοὶ ἀπέστειλαν ἐκ Σύρου οἱ αἰδεσιμώτατοι ἱερεῖς πρὸς ἀνάγνωσιν, ὅπως διὰ τούτων φωτισθῶ καὶ ἀναγνωρίσω τὴν παπικὴν πλάνην ὡς ἀλήθειαν.

Ἀναφέρουσι τελευταῖον ὡς ἐπισημότερον μάρτυρα τοῦ ἀλανθάστου καὶ ἐξουσιαστικοῦ παπικοῦ πρωτείου τὸν Ἱερὸν

παπασύνη τὴν σύγκλητον αὐτῆς, δηλονότι τοὺς Καρδινάλας, οἵτινες ἐκλέγουσι τὸν πάπαν ἀπόλυτον καὶ ἀνεξέλεγκτον κύριον τῆς σωτηρίας καὶ ἀπωλείας τῆς ψυχῆς τῶν πιστευόντων εἰς Χριστόν. Ἦδη δὲ ἐξ ἀπελπισίας ἐκήρυξαν αὐτὸν συνοδικῶς καὶ ἀλάνθαστον, ὅπως ὡς δόγμα ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ἐπιβάλλωσιν εἰς τοὺς λαούς, καὶ οὕτω συγκρατήσωσιν εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ πάπα τὰ ἀμαθέστερα ἐνταυτῷ καὶ πολυπληθέστερα δυτικὰ πλήθη. Ἀρμόδιον νομίζω ὑπομνησαι ὡδε τοῖς παπισταῖς τὸ τοῦ θεοῦ Δαβὶδ ῥητὸν ῥηθὲν περὶ τῶν πλανωμένων οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ συνήκαν, ἐν σκότει διαπορεύονται οἱ παπισταὶ παρερμηνεύοντες τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ διαστρέφοντες τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ρητῶς καὶ καθαρῶς λέγει πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ φιλονεικοῦντας περὶ πρωτείων (ὥστε δὲν τὰ εἶχε δώσει εἰς τὸν Πέτρον) ὅτι πρωτεία ζητοῦσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οἱ τὰ ἐγκόσμια καὶ σαρκικὰ φρονούντες, καὶ ὅχι οἱ φρονούντες τὰ θεῖα καὶ οὐράνια... Ὑμεῖς δὲ οὐδένα καλέσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἀρχηγὸν καὶ καθηγητὴν, εἰς γὰρ ὑμῶν ἔστιν ὁ καθηγητὴς, τοῦτέστιν ὁ Χριστός. Καὶ πρὸς τοὺς δύο μαθητὰς Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην ζητοῦντας προνόμια καὶ πρω-

Ἀμβρόσιον φάσκοντα « ὅπου Πέτρος ἐκεῖ ἡ Ἐκκλησία ».

Εἶπομεν ἀνωτέρω τί ἐννοεῖ ὁ Ἱερὸς οὗτος πατὴρ διὰ τῆς φράσεως ταύτης, ἀφορώσης μόνον τὴν Δύσειν, ὅτι δηλαδὴ ἐν τῇ Δύσει μιᾶς ὑπαρχούσης ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς θεμελιωθείσης ὑπὸ τοῦ Πέτρου κατὰ τὴν παράδοσιν, (διότι ἱστορικῶς ἔστιν ἀναπόδεικτον, καὶ κατὰ τὰς πράξεις τοῦ ἀποστόλου Λουκᾶ μᾶλλον πιθανὸν φαίνεται ὅτι ὁ Παῦλος ἐθεμελίωσε τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης ἀφήσας διάδοχον τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Λίνον). Ἐλείθην ὠφείλον καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησῖαι τῆς Δύσεως ἀρύεσθαι τὴν αὐθεντίαν, (ὡς ἐπιβεβαιοὶ καὶ ὁ ἀρχαιότατος Τερτυλιανός). Τὴν ὀρθότητα τοῦ συμπεράσματος τούτου ἐπιβεβαιοῦν ἀναντιρρήτως συνωδᾷ τῷ Ἱερῷ Χρυσοστόμῳ καὶ τοῖς ἄλλοις πατράσιν ὁ Ἱερὸς Ἀμβρόσιος ἐρμηνεύων τὰ ῥητὰ ἐκεῖνα εἰς ἃ στερεοτύπως καταφεύγουσιν οἱ Δυτικοί, καὶ οἴονται ὡς ἀσφαλῆ ἐρείσματα τῆς πλάνης αὐτῶν « — ὁ Πέτρος βικᾶριος Χριστοῦ, καὶ διὰ Πέτρου ὁ Πάπας τῆς Ῥώμης; — ἀλλὰ ζύμπαντες οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ τούτων διάδοχοι ἐπίσκοποι βικᾶριοι Χριστοῦ » — « ὁ Χριστὸς ἔθετο κεφαλὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦς Ἀποστόλους πάντας, καὶ οὐ μόνον τὸν Πέτρον » — « Προεστὼς τῆς

τεῖτα, δὲν λέγει, οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε, διότι ταῦτα ἔδωκα προηγουμένως εἰς τὸν Πέτρον, ἀλλ' οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε . . . διότι οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι πρωτεῖα εἰς τὸν ζητοῦντα αὐτά, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται, εἰς ἐκείνους οἷτινες μετὰ πάσης ταπεινώσεως καὶ αὐταπαρνήσεως ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. Τὰ πρωτεῖα ἄρα ἀνήκουσιν εἰς τὸν ὑπὲρ τοῦς ἄλλους ἔργῳ τε καὶ λόγῳ κοπιᾶζοντας ὑπὲρ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Τὰ πρωτεῖα λοιπὸν ἔσχον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δεδικοιολογημένως ὁ μέγας Ἀθανάσιος, ὁ μέγας Βασίλειος, ὁ θεολόγος Γρηγόριος, ὁ Ἱερὸς Χρισόστομος, ὁ θεῖος Κύριλλος, οἱ ἀγιώτατοι πάπαι, Λέων ὁ πρῶτος, καὶ Γρηγόριος ὁ Διάλογος, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐκάστοτε ὑπέρμαχοι τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Οὗτοι καὶ οἱ τοιοῦτοι δικαιοῦνται καὶ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν Χριστιανῶν τοῦ πρωτείου, καὶ οὐχὶ ἐκεῖνος δὲν Ἰησοῦται θεμιτῶς καὶ ἀθεμιτῶς ἐν φόβῳ καὶ μαχαίρᾳ καὶ πυρπολήσει καὶ ραδιουργίᾳ καὶ ἀπάτῃ θέλουσι νὰ ἐπιβάλωσιν ἡμῖν. Ταῦτα ὡδε ἐσημείωσα πρὸς σωφρονισμὸν τῶν παπιστῶν.

Ἐκκλησίας ὁ Πάπας βούλεται εἶναι; Ἄλλ' ἐπεὶ τὰ πάντα ἐξ ἑνὸς Θεοῦ Πατρὸς, διὰ τοῦτο ἐκάττας ἐκκλησίαις ἐκάστους προέστασθαι ἀπεφάνητο, καὶ οὐκ εἶπεν εἶναι τινὰ προεστῶτα τῶν ἄλλων» (ἐρμην. κεφ. ιβ' πρὸς Κορινθ.) Ἄκουετε, ὦ παπισταί, τί ἐνηγεῖ βροντοφώνως ταῖς ὑμετέραις ἀκοαῖς ἡ μεγάλη φωνὴ τῆς Δύσεως ὁ ἱερός Ἄμβρόσιος, διασκεδάζων τὰ ἀρχαιαῖα ἐπιχειρήματα τῶν ἀναιρούντων τὴν πατριαρχικὴν ἐγκύκλιον δύο παπικῶν συγγραφέων, (οὓς μοὶ ἀπεστείλατε ἐκ Σύρου) ἅπερ ἐσφυριλάτησαν ἐπὶ τοῦ ἄκμονος τῆς σοφιστίας; Λέγε, λέγε θεε Ἄμβρόσιε καὶ πάλιν καὶ πολλάκις, ἀλλ' ἐν ταυτῷ καὶ θεράπευσον τὸ ἐκ τῆς οἰήσεως προελθόντα τύπον, καὶ διασκέδασον τὸν καμινώδη καπνὸν ἀπὸ τῶν ῥωμαϊκῶν κεφαλῶν, μήποτε ἀναβλέψωσι πρὸς τὴν λαμπρῶς ἀνθηφοροῦσαν καὶ πανταχόθεν ἀπαστράπτουσαν ἀλήθειαν, ἣν ἐνδέδεται ἡ ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐξαιτούμενοι ἐν ταπεινοφροσύνῃ ἄφεισιν παρὰ Θεοῦ διὰ τὴν ἀποπλάνησιν τοσοῦτων λαῶν, οὓς ἐκ παιδῶν παιδαγωγοῦσι πρὸς τὸ ψευδέστατον αὐτῶν φρόνημα. Λέγε λοιπὸν καὶ αὖθις ἱερέ Ἄμβρόσιε, — «Τῷ Πέτρῳ εἶπεν ὁ Χριστὸς, δώσωσι τὰς κλεῖς, ἀλλὰ τὸ τῷ Πέτρῳ ῥηθέν, τοῖς Ἀποστόλοις ἐβρέθη» (ἐν τῇ ἐρμ. τοῦ λη' ψαλμοῦ) — «ἐπὶ ταύτῃ τῇ Πέτρῳ, ἤγουν ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ τῆς Καθολικῆς πίστεως, δρίζω τοὺς πιστοὺς εἰς ζωὴν αἰώνιον», (κεφ. β' τῆς πρὸς Ἐφεσ.) Τί πρὸς ταῦτα, ὦ σοφοὶ παπισταί ἀποκρίνεσθε; Καὶ τί ἄλλο, παρὰ σοφιστικὰς θεωρίας καὶ παρερμηνείας τῶν θείων Γραφῶν; Ὁ θεῖος Ἄμβρόσιος, ὃν ἐπικαλεῖσθε συνήγορον τῶν ἀντευαγγελικῶν ὑμῶν φρονημάτων, ῥητῶς καὶ ἐναργῶς λέγει ὅτι διὰ τῶν ἐκφράσεων «ποίμενε τὰ πρόβατά μου, ποίμενε τὰ ἀρνία μου», δὲν ἐχειροτόνησεν ὁ Χριστὸς τὸν Πέτρον, προεστῶτα ἐπὶ τῶν προεσταύτων. Μὴ γὰρ καὶ Πάπαι καὶ Πατριάρχαι καὶ Ἐπίσκοποι οὐκ εἰσὶ μέλη τοῦ ἠθικοῦ σώματος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀναλόγως τῆς θέσεως ἐν ἣ ἐτέθησαν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Καθὼς τὸ ὑλικὸν σῶμα ἔχει λειτουργοῦντα ἀνώτερα καὶ κατώτερα μέλη, οὕτω κατὰ Παῦλον, τὸ πνευματικὸν σῶμα τῆς

Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἔχει ἀνώτερα καὶ κατώτερα μέλη πρὸς καταρτισμὸν καὶ ὁδηγίαν τοῦ ὅλου πνευματικοῦ σώματος.

Ἀρύονται σοριστικῶς οἱ παπισταὶ ἐπιχειρήματα καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὰς μυροφόρους ῥήσεως τοῦ Χριστοῦ ἀπορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς καὶ τῷ Πέτρῳ·

Ἄλλ' ὁ Πέτρος, ὡ σοφισταί, τρίς ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ ἀρχιερέως ἀρνηθεὶς τὸν Χριστόν, ἐνόμιζεν ἑαυτὸν μὴ ὄντα πλέον μαθητὴν, καὶ ἐθρήνει ἑαυτόν, διὰ τὴν ἑαυτοῦ πτώσιν ἐκ τῆς τάξεως τῶν μαθητῶν· ὅθεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἵνα πληροφορήσῃ αὐτόν, καὶ ἐνθαρρύνῃ ὅτι ἐδέχθη τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, καὶ ἔχει πάλιν αὐτόν ὡς μαθητὴν σὺν τοῖς ἄλλοις, ἀναφέρει αὐτόν εἰδικῶς κατ' ὄνομα, — Διὰ τί, ὡ βέλτιστοι, ἀπλούστατα πράγματα διαστρέφετε, καὶ παρέλκετε ἐνόχως πρὸς σύστασιν τῆς γνώμης ἡμῶν τὰ θεῖα ῥητά;

Ἀρύονται οἱ παπισταὶ ἐπιχειρήματα καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τινὲς τῶν πατέρων κατέφυγον εἰς Ῥώμην, ζητοῦντες τὴν προστασίαν τοῦ Πάπα. Ἄλλ' ἡ Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης ὑεβαίως ἦν ἐν τμήμα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ἐπισημότερον καὶ ἰσχυρότερον. Διότι ἐν τῇ Δύσει ἦν ἓν μόνον ἀποστολικὸν κέντρον, μία μόνη ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, καὶ συνεπῶς πάντες οἱ ἐπίσκοποι τῆς Δύσεως ἠτένιζον πρὸς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ῥώμης, ὡς λέγει ὁ Τερτυλιανός, ἐπομένως καὶ ἡ ἠθικὴ αὐτοῦ ἐπιρροὴ καὶ ἰσχύς ἐν τῇ Δύσει ἦν ἀδιαίρετος καὶ μεγάλη. Ἄλλ' ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὑπῆρχον διάφοροι ἀποστολικαὶ Ἐκκλησίαι, θεωρούμεναι ὡς τόσα κέντρα, ἐντεῦθεν ἡ ἠθικὴ αὐτῆς ἐπιρροὴ διηρείτο καὶ ἡλαττοῦτο. Ὁ μέγας λοιπὸν Ἀθανάσιος καταδιωκόμενος πανταχόθεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, κατέφυγεν εἰς τὴν τότε ἰσχυροτέραν, τὴν καὶ ὀρθοφρονουσαν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, ζητῶν οὐχὶ αὐθέντην, ἀλλὰ σύμμαχον ἰσχυρὸν καὶ ὀρθόδοξον, ὅπως ἐκείθεν, ὡς ἀπὸ ὀρμητηρίου ἀσφαλεστέρου, καταπολεμήσῃ ἀποτελεσματικώτερον τὸν λαύρως πλημμυρίσαντα τὴν Ἀνατολὴν Ἀρειανισμόν, προστατευόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀρειανόφρονος αὐτοκράτορος τῆς Ἀνατολῆς Κωνσταντίνου, ὅστις καὶ φοβηθεὶς οὐχὶ τὸν Πάπαν ἀλλὰ τὰς ἀπειλὰς τοῦ

εὐσεβοῦς αὐτοκράτορος τῆς Δύσεως Κώνστα, ἐνέδωκεν ἵνα ἐπανέλθῃ ὁ Ἀθανάσιος εἰς τὸν ἑαυτοῦ θρόνον· ὅθεν μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κώνστα κατεδιώχθη πάλιν ὁ Ἀθανάσιος καὶ ἀπηλάθῃ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ ἐν Σαρδικῇ τοπικῇ Συνόδῳ συγκροτουμένη ὑπὸ μόνον δυτικῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων, ὁ Ἀθανάσιος ἀπλῶς καὶ ἄνευ προνοίας τοῦ μέλλοντος ὑπεχώρει ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τῶν περιστάσεων εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ῥώμης, ὥστε νὰ ἀναγνωρισθῇ συνοδικῶς ὁ Ῥώμης ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν ἀνώτατον δικαστήριον οἰνεῖ ὡς Ἄρειος Πάγος τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἢ ἀπόφασις αὕτη τῆς τοπικῆς Συνόδου, ἀπεκρούσθη ὑπὸ ἄλλης τοπικῆς ὀρθοδόξου Συνόδου, τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ διὰ τοῦ ἰκανόνος αὐτῆς, συμφώνου ὄντος μετὰ τοῦ λδ' Ἀποστολικοῦ κανόνος· καὶ διὰ τοῦ ιε' κανόνος αὐτῆς. — Ἐπίσης καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος καταδικώμενος ὑπὸ πολλῶν ἐπισκόπων ἐθρικῶς διακειμένων αὐτῷ, καὶ ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς διὰ τὴν ἑαυτοῦ ἐλευθεροστομίαν, ἠναγκάσθη ζητῆσαι καὶ ἐπικαλεσθῆναι τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνέργειαν τοῦ πάπα Ἰνοκέντιου, ἀλλ' ἐπίσης ἐπεκαλέσθη καὶ τὴν συνδρομὴν καὶ ἐνέργειαν τοῦ Ἱεροσολύμων Ἰωάννου. Ἄλλ' ὅσον ὠφέλησεν αὐτὸν ὁ Ἰωάννης, τόσο ὠφέλησεν αὐτὸν καὶ ὁ Ἰννοκέντιος, καὶ ἀπέθανε σκληρότατα ὁ αἰδιδιμος ἐν τῇ ἐξορίᾳ. Καὶ οἱ μὲν παπισταὶ ἀναφέροντες τὴν δι' ἐπιστολῶν καταφυγὴν τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὸν πάπαν Ἰννοκέντιον, σιωπῶσι μετὰ πονηρίας τὴν καὶ πρὸς τὸν Ἰωάννην καταφυγὴν αὐτοῦ. Τὰ δὲ περὶ ἀφορισμοῦ καὶ ἀκοινωνησίας τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκ μέρους τοῦ Ἰννοκέντιου πάπα Ῥώμης, εἰσιν ἀναπόδεικτα ἢ μᾶλλον μεταγενέστερα πλάσματα. Καὶ Ἀθανάσιος καὶ Χρυσόστομος καὶ εἰ τις ἄλλος, ἐν τῇ ἀνάγκῃ αὐτῶν προσηγόρευον τὸν Πάπαν τοιαύταις προσηγορίαις τιμητικαῖς, ὅσας ἀπῆλθον αἱ περιστάσεις αὐτῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκ τούτων τῶν τιμητικῶν προσήσεων καὶ ἐγκωμίων προσπαθοῦσι τελευταῖον οἱ παπισταὶ νὰ προσπορισθῶσιν ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς ψευδοῦς θέσεως τοῦ Πάπα Ῥώμης.

Ἄλλὰ φίλοι παπισταί, ἐν ὀλίγοις λέγομεν ὑμῖν διὰ τὰ ἐγκώμια οὐκ ἀποτελοῦσι δόγματα. Ἡ πόλις τῶν Ἱεροσολύμων ὀνομάζεται παρὰ πολλῶν μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἐν ἐκκλησιαστικοῖς ἐγκωμίοις καὶ ἐν συνδιαλέξεσιν ὁ θεολόγος Γρηγόριος ὀνομάζει τὴν Καισάρειαν μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ κέντρον τῶν Χριστιανῶν, ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέγει διὰ τὴν Ἀντιόχειαν διὰ τὴν ὑπάρχει ἡ κεφαλὴ τῆς Οἰκουμένης, Ἡσύχιος Ἱεροσολύμων πρεσβύτερος, τῷ 349 μ. Χ. ἀκμάσας, ἐγκωμιάζων τὸν ἀδελφόθεον Ἰάκωβον λέγει, «ὡς ἐγκωμιάσω τὸν Χριστοῦ δοῦλον καὶ ἀδελφόν; τὸν τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ ἀρχιστράτηγον, τὸν ἡγεμόνα τῶν ἱερῶν, τῶν Ἀποστόλων τὸν ἕξαρχον, τὸν ἐν κεφαλαῖς κορυφῆν; Πέτρος δημηγορεῖ, (ἐν τῇ ἀποστολικῇ Συνόδῳ) ἀλλ' Ἰάκωβος νομοθετεῖ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἐξ ἔθνῶν, ἐγὼ κρίνω, οὐ τὴν κρίσιν ἀθετεῖν οὐ θέμις». Πόσας σελίδας ἐγέμιζεν ἂν ἐπὶ πλέον ὁ Βαρώνιος, περὶ ὧν διατείνεται πρωτείων τοῦ Πάπα, ἂν εἶχεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης καὶ τῶν Ἱεροσολύμων τὰ προνόμια ! !

Ἐκ τῶν ἄνω εἰρημένων τί συμπεραίνει εὐθυβόλως ὁ συνετὸς καὶ ἀπροκατάληπτος ἀναγνώστης; Καὶ τί ἄλλο, εἰμὴ ὅτι ἐκεῖνος ὅστις ἐτάραξε τὸν οὐρανὸν ἐξ ὑπερηφανείας, καὶ διήρесе τὴν ἀγγελικὴν Ἐκκλησίαν εἰς δύο, εἰς ἐστῶτας καὶ πεπτωκότας ἀγγέλους, αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐνέπνευσε καὶ ἐμπνέει τὸ ἀλαζωνικὸν αὐτοῦ πνεῦμα καὶ εἰς τὰς παπικὰς κεφαλὰς ὥστε ταράττειν τὴν ἐν Χριστῷ ὁμόνοιαν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας δι' ἀξιώσεων ὑπερφυάλων, καὶ διαιρεῖν τοὺς Χριστιανούς εἰς ἐστῶτας ἀκλινῶς καὶ ἀραρότως ἐν τῇ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ εἰς πεπτωκότας ἀπ' αὐτῆς, παρανάλωμα γενομένους τῆς παπικῆς φιλοπρωτείας καὶ φιλοδοξίας. Ματαίως ἀγωνίζονται οἱ παπισταί, παρερμηνεύοντες σοφιστικῶς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, πλανώμενοι εἰς ματαίας καὶ ἀσυστάτους θεωρίας ἵνα οὕτω ἀπατήσωσι καὶ συλλαγωγῆσωσι διὰ τῆς διαλεκτικῆς τέχνης καὶ ἐμπειρίας καὶ τοὺς θεῖα χάριτι ἐστῶτας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Ματαίως παρέλκουσι καὶ τοὺς θεοῦ πατέρας

εις σύστασιν τῆς ἑαυτῶν πλάνης. Ἡ ἐρμηνεία τῶν πατέρων (Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως) εἰς τὰ ῥητὰ ἐκεῖνα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐξ ὧν οἴονται οἱ παπισταὶ ὅτι συσταίνεται τὸ παπικὸν ἀλάθητον πρωτεῖον, ῥητῶς διαφθεύδει αὐτούς. Naί, διὰ τῆς ἀπλανοῦς ἐρμηνείας τῶν θείων πατέρων συντρίβεται ἐλεεινῶς καὶ καταβράσσεται διὰ παντός ἡ παπικὴ ὄφρυς.

Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα διὰ μακρῶν καὶ τὸ ἠνωμένον ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ Πάπα τερατῶδες φρόνημα τῶν παπιστῶν, ὅτι δηλαδὴ ὁ Πάπας κέκτηται θεόθεν οὐ μόνον τὴν ἀπόλυτον πνευματικὴν αὐτοκρατορίαν ἐν τῇ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐγκόσμιον ἐν πάσῃ τῇ γῆ αὐτοκρατορίαν, ἀναγκαίαν ᾗθεν πρὸς ἐνδυσχυσιν καὶ περιφρούρησιν τῆς πνευματικῆς!!! ἐξ αὐτοῦ τοῦ Πάπα πρέπει νὰ πηγάζωσιν ἀμφοτέραι αἱ ἐξουσίαι! Οἱ τραγέλαφοι καὶ οἱ ἵπποκένταυροι δὲν εἶναι τέρατα τόσον φοβερά, ὅσον φοβερόν τέρας ἐστὶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ νὰ ὑπάρχη τις ἀρχιερεὺς ὁμοῦ καὶ βασιλεὺς, τῇ μιᾷ χειρὶ κρατῶν σταυρόν, τῇ δὲ ἄλλῃ μάγαιραν. Καὶ περὶ μὲν τῆς πνευματικῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Πάπα ἐπάδομεν τὸ τοῦ Χρυσοστόμου ἀξιογρεῶν λόγιον «ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ ἀπολελυμένη αὐθεντία ἀφόρητος». Περὶ δὲ ἐγκοσμίου αὐτοκρατορίας τοῦ Πάπα ἀρμόδιοι εἰσὶ νὰ ἀπαντήσωσιν οἱ τοῦ Καθούρ διάδοχοι διπλωμάται, καὶ διδάξωσιν ἔργῳ τὸν Πάπαν νὰ φρονῇ εὐαγγελικώτερον, μελετῶν ἐμφρόνως τὸ τοῦ Χριστοῦ λόγιον «ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» οὐχ ἤττον καὶ τὸ τοῦ Ὁσίου ἐπισκόπου Κορδοῦης, τὸ ῥηθὲν κατὰ πρόσωπον τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίου : «Σοί, βασιλεῦ, ὁ Θεὸς βασιλείαν ἐνεχείρισεν, ὑμῖν δέ, (τοῖς ἱερεῦσι) τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐνεπίστευσε, καὶ ὡσπερ ὁ ἀντιλέγων τῇ σὺ βασιλείᾳ, ἀντιλέγει τῷ διαταξαμένῳ Θεῷ, οὕτω καὶ σὺ φοβήθητι μὴ τὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἑαυτὸν ἔλκων, ὑπεύθυνος γίνῃ ἐγκλήματι μεγάλῳ».

Ἔως ἐδῶ συντόμως προεξετάσαμεν τὰ ἀφορῶντα τὸ ἐπίπλαστον ἐξουσιαστικὸν πρωτεῖον τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ῥώμης, περὶ ὃ πρὸ πάντων περιστρέφονται οἱ παπολάτραι ἐναγῶ-

νίως, καὶ διανοοῦνται θεμιτῶς καὶ ἀθεμιτῶς ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ περιβοδοῦσι καὶ θορυβοῦσι κατὰ τῶν μὴ ὁμολογούντων αὐτὸ, καὶ χάριν αὐτοῦ εὐώνως πάντα τὰ ἄλλα χαρίζουσιν ἡμῖν τοῖς Ὀρθοδόξοις. — Ἄλλ' ἐπὶ τῇ ἀπλῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ ἀξίωσις αὕτη τῆς παπικῆς φιλοπρωτείας, ἡδύνατο ἂν ἔχειν ποῦ ὀπωσδήποτε τινα βάσιν, ἔστω καὶ ἀσθενῶς δεδικοιολογημένην, πῶς ἡδυνάμεθα ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι, οἱ κρατοῦντες ἀπαραμείωτον καὶ ἀπαραχάρακτον τὴν πίστιν καὶ διδασκαλίαν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πῶς ἡδυνάμεθα προδοῦναι αὐτήν, καὶ συγκοινωνῆσαι μετὰ τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ αὕτη προδήλως ἐξέπεσε τῆς ὀρθῆς πίστεως διὰ τῆς τολμηρᾶς καὶ ἀθέσμου καινοτομίας τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου, ἐπιπροσθέσασα ἱεροσύλως ἐν αὐτῷ τό, «καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ» καὶ ταῦτα αὐθαιρέτως, καὶ μονομερῶς, ἄνευ τῆς ἀπαιτουμένης συζητήσεως, ἄνευ συμμετοχῆς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας; — (*) Ἔσται λοιπὸν ἐφεξῆς ὁ λόγος οὐχὶ περὶ ἀρχηγίας καὶ διοικήσεως τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ περὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἣτις ἐστὶν αὐτὸ τὸ πανάγιον Πνεῦμα, εἰς ὃ οἱ παπιστὰι βλασφῆμως ἀντιλέγουσιν αὐτῷ διὰ τῆς ἐν τῷ Συμβόλῳ προσθήκης.

Ἀντιλέγει ἡ παπικὴ Ἐκκλησία πρῶτιστα πάντων εἰς Αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν λέγοντα ρητῶς καὶ ἐκπεφρασμένως, ἄνευ τινὸς περαιτέρω ἐξηγήσεως, — «ὁ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται» — Τὴν ἀποκεκαλυμμένην ταύτην δογματικὴν ἀλήθειαν πιστῶς καὶ ἀπκραλλάκτως καὶ αὐτολεξὶ ἀντέγραψαν αἱ δύο Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἡ Α' καὶ ἡ Β'. Ἡ πρώτη ἤρξατο τοῦ Ἱεροῦ Συμβόλου, ἀποκρούουσα

(*) Καὶ ἡ κορωνὶς αὕτη τῶν κακῶν, προῖδν τυγχάνει οὕσα τῆς παπικῆς φιλοπρωτείας. Ὁ παπισμὸς ἠθέλησεν οὕτω νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ πάπας καὶ μόνος ἐστὶν αὐτάρκης πρὸς ἀπλανῆ διδασκαλίαν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, καθὼς διάδοχος τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἐξ οὗ ἀρύεται τὸ ἀλάνθαστον ἐν τῇ πίστει, (καὶ ὁμοίως ὁ Πέτρος δις τὸ ἔλασε) τὴν ἀγιότητα ἐν τῷ βίῳ, καὶ τὸ ἀπόλυτον πρωτεῖον ἐν τῇ Καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ !!

τὸν Ἀρειανισμόν, χωρὶς νὰ θέσῃ ὄρον τινα ἀποκλείοντα προσθήκην τινὰ κατόπιν ἀναγκαίαν καὶ κατεπείγουσαν. Ἡ δευτέρα ἐτελειοποίησεν αὐτό, προσθέσασα τὴν περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος θεολογίαν, ἀποκρούουσα τὸν μακεδονισμόν, καὶ συμπαραβοῦσα καὶ πάντα τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς τὴν ἐν Χριστῷ αἰώνιον σωτηρίαν δόγματα. — Ἡ τρίτη οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐβεβαίωσε καὶ ἐσφράγισεν αὐτὸ ὅπως εἶχε, αὐστηρῶς ἀπαγορεύσασα πᾶσαν ἄλλην προσθήκην μέχρι συλλαβῆς, μέχρι καὶ ἐνὸς μόνου στοιχείου ἀλλαγῆς, καίτοι ἔχουσα ἀνάγκην νὰ προσθέσῃ τινὰ δόγματα ἐν αὐτῷ μετὰ τὴν Α' καὶ Β' σύνοδον συζητηθέντα, καὶ ὁμως ἐκυρώθησαν ταῦτα ἐν ἰδιαιτέροις συνοδικοῖς ὅροις, καὶ οὐχὶ ἐν τῷ Συμβόλῳ. Οὕτω ἀκριβῶς αἱ κατόπιν οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐτήρησαν μετὰ παντὸς σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας τὸν ὄρον τῆς τρίτης οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ἡ ῥωμαϊκὴ ὁμως διὰ τῆς ἀνευ τινὸς κατεπείγουσας ἀνάγκης, ὅσον αὐθαίρετως τόσον περιττῶς καὶ ἀσεβῶς ἠθέτησε τὸν ὄρον τῆς Γ' οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ περιύβρισεν ἀπάσας τὰς μετὰ τὴν τρίτην οἰκουμενικὰς Συνόδους, αἵτινες ἐσεβάσθησαν τὸν ὄρον αὐτῆς. — Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ βεβαίως κατὰ τὴν θεῖαν ὑπόσχεσιν πλουτοῦσα τὴν θεῖαν ἐπίπνοιαν καὶ φωτισμόν, κέκτηται μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου τὴν αὐθεντίαν τοῦ ἐρμηνεύειν τὰ δύσκολα ἢ ἀμφίβολα ρητὰ τῶν θείων Γραφῶν, συγκρίνουσα αὐτὰ πρὸς τὰ καθαρῶς ἀλλαχθὲν ἐκπεφρασμένα. Ὅθεν τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν ἐντεθῆεν ἀναγνωρίζομεν καὶ ὁμολογοῦμεν, ὡς τὴν θεόθεν πεφωτισμένον ἐπίσημον ἐρμηνευτὴν τῆς θείας Γραφῆς, καὶ ὁ ἀντιλέγων γίνεται ἐκτὸς αὐτῆς, καὶ ἀποκόπτεται ἐνδίκως ὡς σεσηπὸς μέλος, ὡς υἱὸς τῆς ἀπωλείας. Ὅταν δὲ καλέσῃ ἢ ἀνάγκη, συνέρχεται ἡ Ἐκκλησία πανταχῆθεν εἰς οἰκουμενικὴν Σύνοδον, καὶ ἀποφαίνεται περὶ δογματικοῦ τινὸς ζητήματος διὰ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς, τῶν νομίμως χειροτονηθέντων ἀρχιερέων, τῶν ἐχόντων τὸ θεῖον χρίσμα τῆς Ἱερωσύνης μεταλαμπαδευτικῶς ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' ἐὰν πρόκειται κατὰ τὴν ἐκάστοτε ἀνάγκη

κην ἵνα συνέλθῃ εἰς ἓν, (εἰς οἰκουμενικὴν δηλονότι Σύνοδον) οὐκ ἔξεστι αὐτῇ ἀθετεῖν τὰς ἐν πνεύματι ἀγίῳ προηγουμένας ἀποφάσεις τῶν προηγηθέντων οἰκουμενικῶν Συνόδων, διότι τότε φέρομεν εἰς ἀντίφασιν τὸ διὰ τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀποφαινόμενον Ἅγιον Πνεῦμα, ὅπερ ἐστὶν ἐσχάτη βλασφημία εἰς τὸ Πανάγιον Πνεῦμα. Βλασφημία, ἣτις οὐκ ἀφεθήσεται οὔτε ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Ῥωμαϊκὴ ἄρα ἐκκλησία ἀθετήσασα διὰ τῆς προσθήκης «καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ» τὴν ἀπόφασιν τῶν ἐπτὰ οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐβλασφήμισεν εἰς αὐτὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ ἀπέσπασεν αὐτὴ ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ συνεπῶς καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ ἐξύβρισε διὰ τῆς προσθήκης, μὴ ἀρκεσθεῖσα εἰς τὴν περὶ Αὐτοῦ θεολογίαν, ὡς ἐξήνεγκεν αὐτὴν περὶ ἑαυτοῦ αὐτὸ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα.

Οἱ παπισταὶ προφανῶς παρέλκουσι τοὺς ἁγίους πατέρας, καὶ παρεξηγοῦσιν αὐτούς, φέροντες μάρτυρας καὶ ὑποστηρικτὰς τῆς ἑαυτῶν παπικῆς ἐπινοίας.

Οἱ ἐπισημότεροι πατέρες Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, οἱ ἔκλαμπροι ἀπὸ τε τοῦ βίου καὶ τῶν πραγμάτων, πασιφανῶς καὶ διαρρήδην διαψεύδουσιν αὐτούς.

Ὁ βαθύνους καὶ διαβατικώτατος ἅγιος Αὐγουστίνος, ὁστις, κατὰ τὸ φαινόμενον, νομίζεται πῶς ὑπερμαχῶν τῆς γνώμης, τῆς διατυπωθείσης ὑπὸ τῆς δυτικῆς προσθήκης, πράγματι κατακρίνει αὐτήν. Διότι ἀφοῦ ἀνεκεφαλαίωσεν ἐν τῇ περὶ τριάδος πραγματείᾳ αὐτοῦ, πᾶν ὅ,τι εἶχε γράψῃ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀποφαίνεται τρανώτατα, ὅτι μόνον ὁ τὸν νοῦν ἀπολέσας, θὰ ἐτόλμα νὰ εἰπῇ ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἔλκει τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ, ἐκ τε τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πατρὸς. Ἄρα διὰ τῶν λέξεων ἐκπόρευσις ἐκ τοῦ υἱοῦ ἡνίοει ἀπλῶς τὴν χρονικὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ γενομένην, ἣν παραδέχεται καὶ ὁμολογεῖ καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία. Ἐπιβεβαιοὶ δὲ ὁ ἱερός Αὐγουστίνος τὸ ὀρθὸν τοῦτο φρόνημα αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ πρὸς Μάξιμον ἐπιστολῇ αὐτοῦ «τὸ Πνεῦμα

τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς » — ὁ θεῖος Ἰερώνυμος ἐν τῇ πρὸς Δάμασον Πάπαν ἐπιστολῇ λέγει ρητῶς « πιστεύομεν καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται ἰδίως καὶ ἀληθῶς » — ὁ ἱερωτάτος Πάπας Δάμασος γράφει πρὸς Παυλῖνον Θεσσαλονίκης « εἴτις μὴ εἴπῃ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκ τοῦ Πατρὸς εἶναι ἀληθῶς καὶ κυρίως ἀνάθεμα ἔστω ». Τοῦτο τὸ ἀνάθεμα τοῦ ἀγιωτάτου πάπα Δαμάσου μοὶ δίδει τὴν ἀφορμὴν ἵνα ἀποσιωπήσω τοὺς ἄλλους παλαιοὺς καὶ ἀγίους ποιμένας τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας, οἵτινες ὀρθὰ φρονοῦντες, ἐφύλαττον τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως ἀκαινοτόμητον, δοξάζοντες τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς· ἡ δὲ νῦν παπικὴ ἐκκλησία τῇ τόλμῃ τῆς προσθήκης « καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ » καὶ τὴν πίστιν ἠρνήθη, καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐβλασφήμισεν. — Ἄς παρέλθωσιν νῦν ἐν μέσῳ καὶ οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλοι καὶ ποιμένες, οἱ πολλοὶ τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀγιότητα.

Καὶ ἰδοὺ παρέρχεται ἐν τῷ μέσῳ πρῶτος μάρτυς, εἴπερ τις ἄλλος ἐπισημότατος, ὁ ἱερός Γρηγόριος, ὁ ἐπώνυμος τριαδικὸς θεολόγος — « εἰς ἡμῖν Θεός, ὁ ἀναρχος Πατὴρ, ἡ ἀρχὴ τῶν πάντων » — καὶ πάλιν — « εἰς μὲν Θεός, εἰς ἐν αἷτιον, καὶ υἱοῦ καὶ πνεύματος ἀναφερόμενον ». Ἡ παπικὴ Ἐκκλησία εἰς δύο ἀρχὰς ἀναφέρουσα τὴν ὑπαρκτικὴν πρόδον τοῦ παναγίου πνεύματος, φανερά, φανερά ἐναντιοῦται εἰς τὴν γνώμην τοῦ θεολόγου Γρηγορίου. — Ὁ μέγας Ἀθανάσιος, ὁ πολύτλας καὶ ἀήττητος διδάσκαλος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῷ περὶ Ἁγίας Τριάδος γράφει: « Θεός ἐστιν ἡ πάντων ἀρχή, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, εἰς Θεός ὁ Πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ γὰρ ὁ λόγος ἐξ Αὐτοῦ γεγένηται, καὶ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐξ Αὐτοῦ ἐκπορευόμενον. » — Βασίλειος ὁ μέγας, ἡ μεγάλη καὶ διάτορος καὶ βροντωδῆς φωνὴ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, γράφει ἐν τοῖς κατ' Εὐνομίῳ: « Τὰ κοινὰ τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ, ταῦτα κοινὰ καὶ τῷ Πνεύματι, πλὴν τῆς ἀγεννησίας, καὶ τῆς γεννήσεως, καὶ τῆς ἐκπορεύσεως » καὶ πρᾶκατιών: « Ὡς τὸ Πνεῦμα κατ' οὐδένα τρόπον

πον ἔχει τὴν γέννησιν, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς κατ' οὐδένα τρόπον ἔχει τὴν ἐκπόρευσιν, καὶ ὡς ὁ υἱὸς; οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ Πνεύματος, οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, καὶ ὡς ὁ Υἱὸς γέννημα ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τὸ ἐκπορευτὸν ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς». Ἀκούετε, βλέπετε, αἰσθάνεσθε, σοφολογιώτατοι παπισταί, θεολογίαν ὀρθόδοξον καὶ σαφεστάτην πρὸς ἣν ἀντιφθέγγεται ἀλόγως καὶ παρανόμως ἡ παπικὴ Ἐκκλησία; Οὐχ ἤττον ἀντιφθέγγεται καὶ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἱσακαστόλου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου. Οὗτος, ἐν τῷ περὶ ἡνωμένης καὶ διακεκριμένης θεολογίας κεφαλαίῳ λέγει ὅτι μόνη πηγὴ τῆς ὑπερουσίου θεότητος ὁ Πατήρ.—Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ἀδελφὸς τοῦ μεγάλου Βασιλείου, ἐν τῷ περὶ θεωνουμίας λόγῳ γράφει: «ἐν πρόσωπον καὶ τὸ αὐτὸ τοῦ Πατρὸς, ἐξ' οὐπερ ὁ υἱὸς γεννᾶται καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκπορεύεται». — Καὶ ἐν τῷ περὶ θεολογίας λόγῳ ὁ αὐτὸς γράφει καὶ κηρύττει στεντορίως, ἵνα γείνη ἀκουστὸς καὶ εἰς τοὺς ψευδολογοῦντας καὶ σοφιστευομένους περὶ ματαίας καὶ κενὰς θεωρίας παπιστάς: «Πνεῦμα τὸ τῆς πατρικῆς ἐκπορευόμενον ὑποστάσεως, τοῦτου γὰρ ἕνεκα καὶ πνεῦμα στόματος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ λόγον στόματος εἴρηκεν ὁ Δαβὶδ, ἵνα τὴν ἐκπορευτικὴν ιδιότητα τῷ Πατρὶ μόνῳ προσοῦσαν πιστώσῃται». — Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος διδάσκει «ὅτι μὲν ὁ Θεὸς πανταχοῦ οἶδα, τὸ δὲ πῶς, οὐκ οἶδα, οἶδα ὅτι τὸ Πνεῦμα ἐξ αὐτοῦ, τὸ δὲ πῶς ἐξ αὐτοῦ, οὐκ ἐπίσταμαι». — Ὁ θεϊότατος Κύριλλος ἀποφαίνεται ἐν τῷ περὶ Τριάδος λόγῳ: «αἱ προσκυνηταὶ τρεῖς ὑποστάσεις γινώσκονται καὶ πιστεύονται ἐν Πατρὶ ἀνάρχῳ, καὶ Υἱῷ μονογενεῖ, καὶ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, τῷ ἐκπορευομένῳ ἐκ τοῦ Πατρὸς, οὐ γεννητῶς καθάπερ ὁ Υἱὸς, ἀλλ' ἐκπορευομένῳ, καθάπερ εἴρηται ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς». Καὶ πάλιν: «οὐχ ὡσπερ ὁ Υἱὸς ἀπὸ τοῦ Πατρὸς γεννητῶς, οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορευτῶς' ἀπαγε τῆς βλασφημίας καὶ τῆς πολυθείας, εἰς γὰρ παρ' ἡμῖν ἀμφοῖν τοῖν προσώποιν αἴτιος ὁ Πατήρ». Ἀκούετε ἀκούετε, ὦ κепλaνημένοι παπισταί, οὐαὶ ὑμῖν! Βλασφημίαν, βλασφη-

μίαν και πολυθεϊαν ονομάζει και ἐγκαλεῖ ὁ ἅγιος Κύριλλος τοὺς λέγοντας τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ».

Ἐλθέτω ὡς ἐπισφράγισμα καὶ ὁ ὑπὲρ πάντας ἐγκειμένως τε και περισπουδάζτως μελετήσας και ἐξερευνήσας πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ Πατέρας περὶ τοῦ προκειμένου, ὁ φωστὴρ τῆς Δαμασκου και οἰκουμενικὸς διδάσκαλος Ἰωάννης, ὁ πρῶτος δούς τῆ Ἐκκλησίᾳ θεολογικὸν σύστημα. — Αὐτὸς λοιπὸν λέγει ἐν τῷ λόγῳ τῆς θεοσώμου ταφῆς τοῦ Κυρίου: «Πνεῦμα Ἅγιον ἐκ τοῦ Θεοῦ και Πατρὸς, ὡς ἐξ αὐτοῦ ἐκπορευόμενον, ὅπερ και τοῦ Υἱοῦ μὲν λέγεται, ὡς ἐξ αὐτοῦ φανερούμενον, και τῆ κτίσει μεταδιδόμενον, ἀλλ' οὐκ ἐξ αὐτοῦ ἔχον τὴν ὑπαρξιν». — Καὶ ἐν τῷ τρισκενδεκάτῳ κεφαλαίῳ τῶν αὐτοῦ δογματικῶν λέγει: «Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον λέγομεν Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς ὡς ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, μόνος γὰρ αἷτιος ὁ Πατήρ» — Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν τῷ ἀκολουθῶν κεφαλαίῳ: «Χρὴ γινώσκειν, φασίν (οἱ Πατέρες) ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, και ἐκ τοῦ Πατρὸς λέγομεν, και Πνεῦμα Πατρὸς ονομάζομεν, ἐκ τοῦ Υἱοῦ δὲ τὸ Πνεῦμα οὐ λέγομεν».

Ἐξ ἀπάντων τούτων τῶν εἰρημένων καταφαίνεται λαμπρῶς και ἀποδεικνύεται ἀναντιρρήτως ὅτι ἡ μὲν Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία κρατοῦσα στερεῶς τὴν πίστιν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων και τῶν ἁγίων Πατέρων, ὑπάρχει ὀρθόδοξος. Ἡ δὲ Δυτικὴ Ἐκκλησία διὰ τῆς προσθήκης ἐν τῷ Συμβόλῳ, «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» ἐξέπεσε τῆς Ὄρθοδοξίας, ἀπεσπᾶσθη τῆς Καθολικῆς και Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, και ἐγένετο αἰρετικὴ. — Ὡς τοιαύτην δὲ ἔχομεν ἡμεῖς οἱ Ἀνατολικοὶ Ὄρθόδοξοι, διδασκόμενοι μάλιστα και ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πάπα Ἰωάννου τοῦ ὀγδόου.

Μετὰ τὴν ἐβδόμην οἰκουμενικὴν Σύνοδον παρῆλθον ἐβδομήκοντα χρόνοι, και ἐγένετο Σύνοδος Οἰκουμενικὴ ἐπὶ τῆς βασιλείας Βασιλείου τοῦ Μακεδόνας, λεγομένη πρώτη και δευτέρα. Ἐν αὐτῇ παρῆσαν και τοποτηρηταὶ τοῦ πάπα Ἰωάννου τρεῖς, δύο ἐπίσκοποι, Παῦλος και Εὐγένιος, και εἷς καρδιάλης, Πέτρος ὁ πρεσβύτερος. Ἀνεθεμάτισε δὲ και αὕτη ἡ Σύνοδος πάντα ὅστις ἤθελε προσθέσει ἢ ἀφαιρέσει

τι ἀπὸ τοῦ Συμβόλου, καθὼς διαλαμβάνει ἡ ἕκτη πρᾶξις τῆς Συνόδου ταύτης· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Πάπα Ἰωάννου, γραφείσα πρὸς τοὺς Ἀνατολικούς λέγει ρητῶς : « Οὐ μόνον τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον «κὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» οὐ λέγομεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρῶτον θαρρήσαντας τῇ ἑαυτῶν ἀπονοίᾳ τοῦτο ποιῆσαι, παραβάτας τῶν θείων λόγων κρίνομεν, καὶ μεταποιετὰς τῆς θεολογίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν Πατέρων, οἱ συνοδικῶς συνελθόντες, παρέδωκαν τὸ ἅγιον Σύμβολον, καὶ μετὰ τοῦ Ἰούδα αὐτοὺς τάττομεν.

Ἄλλ' ἴσως δίκαιον ἦν νὰ φέρωμεν ἐν μέσῳ καὶ τὰς ἀχυρῶδεις καὶ σοφιστικὰς ἐνστάσεις τῶν παραχαρακτῶν τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου παπιστῶν, δι' ὧν προσπαθοῦσι καὶ ἀγωνίζονται καλύψαι τὴν παράνομον καὶ ἀσεβῆ προσθήκην. Ἄλλ' ἵνα μὴ πέραν λόγου τὸν λόγον παρατεινώμεν, ἀρκούμεθα ἵνα ἀναφέρωμεν ὧδε μίαν καὶ μόνην, ἣν οἱ παπισταὶ οἴονται σπουδαιότητα, καὶ ἐξ αὐτῆς πληροφορηθῆ ὁ ἀναγνώστης καὶ τὴν ἀξίαν καὶ ποιότητα τῶν ἄλλων.

Ἦγουν λέγουσιν εἰ παπισταὶ ὅτι ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς ἐστὶ μία ἀρχὴ τοῦ Πνεύματος, καθότι οἱ δύο ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οὐσίαν. Ἡ ἐνστασις αὕτη ἡ κυριωτέρα, ὅσον ὑπάρχει ἀσθενῆς τόσον καὶ βλάβημος, καὶ ἐξηγουμένη σαφῶς καὶ ἐν ὀλίγοις. — Τὸ ἐκπορεύειν οὐκ ἐστὶν ἰδίωμα τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ προσωπικὸν ἰδίωμα, καὶ διὰ τοῦτο ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, εἰ δὲ ἦν τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, ἀκολουθεῖ ἀναγκαίως ὅτι καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύει αὐτὸ ἑαυτό, τὴν αὐτὴν οὐσίαν ἔχον μετὰ τοῦ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ. Καὶ λοιπὸν ἐπειδὴ οἱ παπισταὶ θεολόγοι λέγουσιν ὅτι ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς ἐκπορεύουσι τὸ Πνεῦμα, διότι ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οὐσίαν, ἔπεται βλασφήμως φρονεῖν καὶ λέγειν ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα οὐκ ἐστὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ οὕτω οἱ τάλανες πίπτουσιν ἀσυλλογίστως καὶ ἀναισθητῶς εἰς τὴν ἀρεσιν τοῦ πνευματομάχου Μακεδονίου, ἣν ἀπεκήρυξεν ἡ δευτέρα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος.

Εὐκαιρον νομίζω ὧδε προσθῆναι καὶ μία ἐνστασις ἣν μοι

ἐποίησε ποτὲ εἰς αἰδεσιμώτατος ἱερεὺς τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας συνομιλῶν μετ' ἐμοῦ. Ἐλεγε δέ μοι οὗτος ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἐπειδὴ «ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα κτίζουσι τὸν κόσμον, καὶ φωτίζουν καὶ ἀγιάζουσι, καὶ ὁμοῦ οὐκ εἰσὶ τρεῖς ἀρχαί, οὕσαι τρεῖς ὑποστάσεις, λοιπὸν οὐδὲ ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς εἰσὶ δύο ἀρχαί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τὸ εἶναι δύο τὰ ἐνεργοῦντα πρόσωπα». Ταύτην τὴν ἔνστασιν μοὶ ἐπρότεινεν ὁ αἰδεσιμώτατος ἱερεὺς ...δεῖνα... μετὰ πολλῆς σπουδαιότητος, δὸς δὲ εἰπεῖν, καὶ ἀγερωχίας, ὡς δῆθεν ἰσχυρᾶς καὶ ἀναντιβῆτου. Ἄλλ' ἔμεινεν ἐμβρότητος καὶ ἐσιώπησεν ὅταν παρετήρησα αὐτῷ ὅτι ἡ ἔνστασις αὕτη ὑπάρχει αὐτόχρημα ψευδῆς καὶ ἀσύστατος. Ἐπειδὴ εἰς τὰ κτίσματα ἡ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ οὐ πληθύνεται διὰ τὸ ἐνιαῖον τῆς οὐσίας καὶ τῆς φύσεως τοῦ Θεοῦ· ἐπομένως τὸ κτίζειν, τὸ φωτίζειν καὶ ἀγιάζειν οὐκ εἰσιν ἐνέργειαι προσωπικαί, ἀλλὰ τῆς οὐσίας, καὶ ἐπειδὴ μία ἐστὶν ἡ οὐσία, μία λέγεται καὶ ἡ ἐνέργεια, ἀλλὰ τὸ γεννᾶν καὶ ἐκπορεύειν εἰσὶ προσωπικά, καὶ οὐγὶ οὐσιώδη, ὅθεν ἀναγκαῖον διὰ τὴν διαίρεσιν καὶ διάκρισιν τῶν προσώπων, διαιρεῖσθαι καὶ τὰς ἐνεργείας κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον· ὁ θεὸς Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς συνωδᾷ τῷ δόγματι τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας δύο λέγει τὰς ἐνεργείας τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ καὶ δύο ἔχει καὶ τὰς φύσεις.

Φανερώτατον λοιπὸν καὶ ἀριδηλότατον πανταχόθεν ἀποδείκνυται ὅτι ἐστὶν ἀδύνατον ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς ἐκπορεύειν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ εἶναι μία ἀρχή· ὅθεν ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία ὑπάρχει κερωρισμένη τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὡς βλάσφημος καὶ αἰρετικὴ. Τελευταῖον ἐπιπροσθέτομεν ὅτι ἡ Ῥωμικὴ Ἐκκλησία ἐστὶ τῶν ἀδυνάτων, ἀπέναντι τοσοῦτων ἀποδείξεων νὰ μὴ καταλαμβάνῃ τὸ φρόνημα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὅτι ἐστὶ ὀρθόν, καὶ ἀληθές, καὶ ἀποδεδειγμένον Γραφικῶς, Συνοδικῶς, καὶ Πατερικῶς. Ἄλλ' ἐν τῇ φορᾷ τῶν τελευταίων χριστιανικῶν αἰώνων βλέπουσα ἀφ' ἐνὸς τὴν πολιτικὴν ἀδυναμίαν τῆς Ἀ-

νατολικῆς Ἐκκλησίας, ἡμεῖραι προβαινούσης τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας εἰς τὰ χεῖρω, ἑαυτὴν δὲ προβαίνουσαν εἰς ἰσχὺν πολιτικὴν, οἰσθηλατηθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τῆς Φιλοπρωτείας καὶ Φιλοδοξίας, ἀφοῦ καθυπέταξεν εἰς τὴν ἑαυτῆς ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἀπάσας τὰς δυτικὰς Ἐκκλησίας διὰ διαφόρων τρόπων καὶ μέσων, ὡς οἱ πάλαι Ῥωμαῖοι, ἐνόμισεν εὐκαιρον ἵνα καθυποτάξῃ καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἑαυτῆς ἐξουσίαν δι' ἐπανελλημμένων σταυροφοριῶν. Ἀποτυχοῦσα δέ, ἔμεινεν εἰς ἑαυτὴν, ἀποσπασθεῖσα τῆς διδασκάλου αὐτῆς καὶ ὁδηγοῦ Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐντεῦθεν ᾤδευσεν ἀνεπιστρεπτί εἰς τὰς ἀνοδίας τῆς πλάνης. Πέποιθα ὅτι συναισθάνεται ἐνδομύχως τὴν πεπλανημένην ἑαυτῆς θέσιν, ἀλλὰ πηλοῖθεν ἐξετέθη, καὶ ἀδυνατεῖ ἤδη ἐπανελθεῖν ὅθεν ἀνεχώρησεν· ἔπαθε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ἐν ὁμοίῳ τῷ Ἀρείῳ. Ἀνέγνων ποῦ ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ Ἀρείου δυσανασχετοῦσα κατ' αὐτοῦ δι' ἣν διήγειρε ταραχὴν καὶ σύγχυσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπέπληττεν αὐτόν, καὶ τῷ ἔλεγε, δὲν ἐιξεύρω ἡ δυστυχὴς τί νὰ πιστεύσω διὰ νὰ εὕρω τὴν σωτηρίαν μου! ὁ Ἀρείος σύνους γενόμενος καὶ μικρὸν σιγήσας, λέγει ἔπειτα πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ. Μητερ, Πίστευε, ὡς ἐπίστευες, ὁ Ἀθανάσιος ἔχει δίκαιον, ἀλλ' ἐγὼ ἤδη ἐξετέθην εἰς ὑπερβολὴν, καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐπανέλθω πλέον εἰς τὴν διὰ τῶν θείων Γραφῶν ἀπεδεδειγμένην ἀλήθειαν. Ἐὰν καὶ ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησίᾳ διῆλθεν εἰς τοιαύτην διάθεσιν καρδίας, δὲν μένει ἄλλο τι εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, εἰμὴ νὰ οἰκτερῇ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς πλανωμένην, καὶ ἐπιλανθανομένη καὶ παρορῶσα ἀμνησικακῶς ὅσα ἐκάστοτε προὔξενησεν αὐτῇ συμφορὰς καὶ ἐπιβουλάς εἰς τὴν πάροδον πολλῶν Χριστιανικῶν αἰώνων, δέεται ἐκτενῶς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅπως τῷ ἀπείρῳ αὐτοῦ ἐλέει φωτίσῃ αὐτὴν καὶ ἐπαναγάγῃ εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ὁμόνοιαν καὶ συμφωνίαν καὶ ὑποταγὴν τῇ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα λέγοντες καὶ γράφοντες περὶ τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας, οὐχ ἦττον δίκαιόν ἐστιν ἀναγνωρίζειν καὶ ὁμολογεῖν ὅς αὕτη κατέβαλε καὶ καταβάλλει ἀγῶνας

κηρύττουσα διὰ τῶν ἱεραποστόλων αὐτῆς εἰς τὰ ἔθνη τὴν βάσιν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, τοῦτέστι τὴν θεῖαν ἐνανθρώπησιν, ἃν καὶ οἱ ἀγῶνες τῶν ἱεραποστόλων ὑποτέμνονται καὶ ὑποτιμῶνται ἐνώπιον τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ· διότι κηρύττοντες εἰς τὰ ἔθνη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κηρύττουσιν ἐνταυτῷ καὶ τὴν ψευδῆ θέσιν τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ῥώμης ἐν τῇ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Πλὴν καθὼς ὁ θεὸς Παῦλος ἔχαιρε κηρυττομένου τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ καὶ ὑπὸ ἄλλων, ἐκ διαφόρων ἐλατηρίων ὀρρωμένων, καὶ οὐχὶ ἀγνώως, οὕτω καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μιμουμένη τὸν Παῦλον, ὀφείλει νὰ χαίρῃ ὅταν οὕτως ἢ ἄλλως κηρύττεται πανταχοῦ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι οὕτω προλαΐνεται ἡ ὁδὸς εἰς τὴν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀλήθειαν, ἣν πλήρη καὶ ἀναλλοίωτον κατέχει ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, καὶ πιστῶς κρατεῖ αὐτὴν ὡς θεῖαν παρακαταθήκην, ἕως τοῦ παραδοῦναι αὐτὴν πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν εἰς Χριστόν, ὅταν ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ νὰ συναγάγῃ καὶ ἐνώσῃ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φρόνημα καὶ βάπτισμα, καὶ ἐπιτιμῆσῃ ἐκ μέσου τῶν χριστιανῶν τὸν ὀλεθροτόκον σπορέα τῶν ζιζανίων.

Α Μ Η Ν

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

*Διασαφηνίζον μετὰ λογικῆς δυνάμεως τὸν λόγον
τοῦ πρωτείου τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου.*

Σοφός τις ἀνὴρ διασαφηνίζων μετὰ λογικῆς δυνάμεως τὸν λόγον περὶ τοῦ πρωτείου τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου λέγει τὰ ἑξῆς, ἐρμηνεύων τὸ δέκατον κεφάλαιον τοῦ Ματθαίου.

«Τῶν δὲ δώδεκα Ἀποστόλων τὰ ὀνόματα ἐστὶ ταῦτα· Πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ».

Πρῶτος ὁ Ἀνδρέας ἀκούσας τὴν μαρτυρίαν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ λέγοντος «ἶδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» καὶ τὸν Ἰησοῦν δακτυλοδεικτίσαντος, ἠκολούθησε τῷ Ἰησοῦ μετὰ τοῦ Ἰωάννου, τοῦ ἱστοροῦντος τὴν προσέλευσιν αὐτοῦ, ἐξ οὗ καὶ πρωτόκλητος ἐκλήθη· ὁ Ἀνδρέας εὐρίσκει πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον, Σίμωνα καλούμενον, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ, σὺ κληθεῖσθαι Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.— Ὁ Ἀνδρέας προσῆλθε πρῶτος, καὶ ἐκλήθη πρωτόκλητος, ὁ δὲ Πέτρος προσῆλθε δεύτερος, καὶ ἐγένετο πρῶτος ἐν τοῖς δώδεκα καὶ κορυφαῖος τῶν δώδεκα. Τὸν λόγον τοῦ πρωτείου τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου ἀκούομεν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου λέγοντος· «Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοῦς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον (Α. Τιμ. κ. 15). Πρῶτος λοιπὸν ὁ Πέτρος ἐν τοῖς Ἀποστόλοις, διότι πρῶτος ἠρνήσατο τὸν

Χριστὸν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ πρῶτος διὰ μετανοίας ἀνωρθώθη καὶ ἠλεήθη, ἵνα ἐν αὐτῷ πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Ὁ Πέτρος προτάσσεται τῶν δώδεκα Ἀποστόλων ὡς τύπος καὶ παράδειγμα τοῦ σωζομένου ἀμαρτωλοῦ διὰ πίστεως καὶ μετανοίας εἰλικρινοῦς, ἥ, ὡς λέγει Παῦλος, ἵνα ἐν αὐτῷ πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Οὗτος ὁ λόγος τοῦ πρωτείου τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, λόγος ἀξιόπιστος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, διότι ἐξέρχεται ἐκ τοῦ στόματος Παύλου, καὶ οὐχὶ ἐκεῖνοι, οἱ μάταιοι λόγοι ἐφ' ὧν οἱ Πάπαι ἐθεμελίωσαν τὴν αἵρεσιν τοῦ ἀλανθᾶστου καὶ ἀναμαρτήτου ἀντιπροσώπου τοῦ Χριστοῦ, τὴν διαιρέσασαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐνισχύσασαν τὴν βασιλείαν τοῦ Ἀντιχρίστου.

Μετὰ τὸν Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν ἀριθμεῖ ὁ Εὐαγγελιστὴς τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς τοῦ Ζεβεδαίου. Τοὺς δύο τούτους ἀδελφοὺς ὁ Ἰησοῦς ἐκάλεσεν υἱοὺς βροντῆς, διὰ τὸ στόμα αὐτῶν, καὶ ἰδίως τὸ τοῦ Ἰωάννου, ἐβρόντησεν ὡς ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὴν ἀκοὴν τῶν ἀνθρώπων τὸ «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος» ὁ δὲ Ἰωάννης ἐστὶν ὁ μαθητὴς, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, καὶ ὁ τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης κατανοήσας καὶ διδάξας, καὶ τύπος γενόμενος τῶν τελειομένων ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ. Ὁ μὲν Πέτρος προτάσσεται ὡς τύπος καὶ παράδειγμα τῶν εἰλικρινῶς μετανοούντων καὶ σωζομένων ἀμαρτωλῶν, ὁ δὲ Ἰωάννης ἐπιτάσσεται ὡς τύπος καὶ παράδειγμα τῶν προοδευόντων ἐν τῇ ἀρετῇ τῆς ἀγάπης, καὶ τελείων γενομένων. Ἡ μετανοία τῶν ἀμαρτωλῶν φυσικῶς προηγείται τῆς ἀγάπης τῶν τελείων· ἀλλ' ἡ προηγουμένη μετάνοια πολλῶ κατωτέρα ἐστὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς τελειότητος τῶν ἀγαπησάντων τὸν Θεὸν ὁμοίως τῷ Ἰωάννῃ. Ἄρα καὶ τὸ πρωτεῖον τοῦ Πέτρου ὡς πρωτεῖον τῆς μετανοίας, πολλῶ κατώτερόν ἐστι τοῦ πρωτείου τοῦ Ἰωάννου, κατέχοντος τὴν θέσιν τοῦ τρίτου

καὶ ἀνωτάτου οὐρανοῦ, τὴν θέσιν τῆς ὑψίστης τελειότητος. Ταῦτα δὲ λέγομεν, ἵνα κρημνισθῆ εἰς τέλος ἡ ἐπηρμένη ὄφρυς τῶν θεμελιωσάντων διὰ πλαστῶν λόγων ἐπὶ τοῦ πρωτείου τοῦ Πέτρου τὴν αἵρεσιν τοῦ ἀλανθάστου καὶ τοῦ ἀναμαρτήτου ποντίφικος τῆς Ῥώμης, καὶ τὴν καθολικὴν αὐτοῦ δεσποτείαν ἐπὶ πάσης τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Οἱ Πάπαι ἐθεμελίωσαν ἐπὶ τῆς ἄμμου τὴν ἑαυτῶν οἰκίαν, καὶ ὅταν συνετισθῶσιν οἱ χριστιανοὶ τῆς Δύσεως, καὶ πνεύσῃ κατ' αὐτῆς τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ ἀποκαλύψῃ τὸ ψεῦδος, ἐφ' οὗ ὠκοδόμησαν, πεσεῖται ἡ οἰκία αὐτῶν, καὶ ἔσται ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη, κατὰ τὸν Λόγον τοῦ Κυρίου.

Ἐνεκα ἐνδείας παύω τοῦ λοιποῦ εἰς τοιαύτας ἀπαντήσεις καὶ διαφόρους διατριβάς, ἐπειδὴ τὴν πρὸς ἀπόλυτον διατροφὴν μου πενιχρὰν μου σύνταξιν κατηγάλωσα ἕως τῶρα εἰς τὰ τσιαῦτα, ἄνευ ἐπιβοηθείας τινὸς παρ' οὐδενός.

Τὰ τυχὸν ἐν τῇ συνεχεῖς οἰαδήποτε λάθη ἀφίνονται εἰς τὸν συντετὸν ἀναγνώστην νὰ διορθώσῃ.

